

Wakù Itekale

Mark Nùmenukappù

Sàlà Kaleta Yawon

Tamù'nawàlà lùíwa lànen Mark yawon kon wechi màlà Matthew molopai Luke tawon yau. Màlà kaleta yamùk uya nàlà màlà Mark uya panton yekamatok yawà-là ikussak. Mark kaletayi wepyattàsak màlà, Wakù Itekale, Jesus Christ, Kaatù mumu yekale tukaik imaimu.

Jesus usene tùwe'wotokomasen molopai tapàikketù kenan pe. Apàikkek pe iwettok usene màlà eke ton iwotokoyi yau. Kappon yamùk usenumenkasak kulu wechippù inkupùppù pàk. Àli akkwalù yamùk yepoi iwechi tapàikketù yau molopai kappon yamùk makuyi pàk tùsentsuppasen pe iwechi yekamasak ya màlà. Jesus usekamasak Kàyik Mumu pe, kappon yamùk ponalok pe tùwemattok nonkaik iyàssak pe tok makuyi yapai tok mokkanài pe.

Inkupùppù lùssan yekamasak Mark uya màlà, imaimuppù lùssan molopai enupa'nàppà ya lùssan pàk tùuselupa yentai.

Ipantapàssak

Iwepyattàtok 1:1-13

Iwe'wotokomatok molopai enupantok ya 1:14—10:52

Tewinan nùppù suntayakka molopai iwelittok 11:1—15:47

Jesus we'wuluukappù molopai iichenpoikapàtùppù 16:1-20

Wakù Itekale Yekama John Enpataukanài Uya

(Matthew 3:1-12; Luke 3:1-18; John 1:19-28)

1 ¹Sàlà màlà wakù itekale Jesus Christ yekale wepyattàtok. [Jesus mùkkàlà Kaatù Mumu.] ²Iwe'menukasak màlà Isaiah, Kaatù Maimu yenpoikanài uya imenukappù kasa.

“Yenkà, Umaimu yekamanài teunossaik awapiya.

Pùsàlàichi mùkkàlà eye'ma konekanài awapiya.

{MAL 3:1}

³Iwentaime màlà wontaik yau,

‘Itepulu ye'ma ikonekatàk, tossalà ite'ma ikonekatàk,’ tukaik.

{ISA 40:3}

⁴John usenpoikappù wontaik pe iwechi yak, kappon yamùk yenpatauka pe molopai itekale yekama pe. “Amakuyi kon winàpai elattàtāk kon. Esenpataukatāk kon molopai Kaatù usentuppa mālā amakuyi kon pāk,” teppù ya. ⁵Tamù'nawolon kon Judea molopai Jerusalem pon kon utàppù John yetase. Tùmakuyi kon yekamappù tok uya, molopai tok yenpataukappù ya Jordan itesek tuna kak.

⁶John pon wechippù mālā camel pùpok lùppù konekasak pe. Ipokùlùyi nālā kamo pippà lùppù. Itok wechippù kailau molopai iteipa wan. ⁷Itekale yekamappù ya, “Molo kàyik nùyàssan uye'mappù pāk ekeiwa uyentaino, iulā là wepeima ittassa yewa yeukaik yentaino. ⁸Eyenpatauka kon uya nen tūwessen tuna ke, tūse eyenpatauka kon ya mālā Wakù Akkwalù ke,” teppù ya.

Jesus Usenpatauka Molopai Yamùipatok

(Matthew 3:13—4:11; Luke 3:21-22; 4:1-13)

⁹Mālā yattai Jesus uyàpùppù mālā Nazareth poi Galilee yapai, molopai John uya yenpataukappù Jordan itesek tuna kak. ¹⁰Tuna kapai tūwepalūka pe, epùn utakkokasak yeneppù ya, molopai Wakù Akkwalù wuttàppù ipona wakokkwa kasa. ¹¹Mālāyau mayin usetappù epùn poi, “Āmālā mùkkālā u'nùn Umu. Wakù pe kulu uyauchinpanài,” tukaik.

¹²Mālā yattai là Wakù Akkwalù uya Jesus utà toppe wontaik yak ikupùppù. ¹³Molo iwechippù mālā 40 pe wei kaichalā molopai Settan wechippù yamùipai'che. Elannek ton nà kamo yamùk pokonpe iwechippù. Inchelù yamùk uya ipùikattàppù.

Jesus Uya Molok Ya'chinnan Kà'mappù

(Matthew 4:12-22; Luke 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴John ya'chi patiki'chi tak tūpo, Jesus utàppù mālā Galilee pona. Wakù Itekale yekamappù ya Kaatù winàpaino. ¹⁵“Pata weyu wesseposak man, Kaatù wettok itepulu pe mei pūla man. Amakuyi kon winàpai elattàtāk kon molopai ailon katāk kon wakù itekale pāk,” teppù ya.

¹⁶Galilee itesek palau yena pāk tūusalā yau, Simon molopai yakon Andrew tawonnan yeneppù ya. Tūpunwe kon yenu'masak tok uya tuna kak. Masapūla molok ya'chi pāk tūwessan pe tok wechippù mālā. ¹⁷“Āittāk kon uya'lā kappon yamùk kà'mannan pe àkoneka kon uya mālā,” teppù Jesus uya tok pāk. ¹⁸Mālā yattai là tūpunwe kon yamùk nàmàppù tok uya molopai tok utàppù ya'lā.

¹⁹Malalā mei tūtāsak yau, James molopai John tawonnan Zebedee munkà yeneppù ya kanau yau nen tūpunwe kon yamùk konekannan. ²⁰Mālā yattai là Jesus uya tok kà'mappù. Tùkàipùnù kon Zebedee nàmàppù tok uya tūpoitolù ton pokonpe neken. Molopai tok utàppù Jesus ya'lā.

Kàyik Àli Akkwalù Yen
(*Luke 4:31-37*)

²¹Jesus molopai inenupa ton uyàpùppù Capernaum pona. Màlà pe là wàlàkka'nà weyu yattai wepili'nàtok itak tak iwewomùppù, molo tok yenupappù ya. ²²Tok usenumenkappù kulu màlà i'napailà tenupa kon ya pàk. Masapùla tok yenupappù ya Law pàk enupannan kasa pùla. Tùse tok yenupappù ya tapàikketù kenan kasa.

²³Màlà yattai molo iwechippù kàyik àli akkwalù yen wepili'nàtok itak tau. Iwentaimèppù suwa tukaik, ²⁴“Yà'là pe ina wechi i'che messan, Jesus Nazareth pon? Ina mattanüsse na' àuyàssak màlà? Eyittuyan iulà ànùk pe là ewechi. Àmàlà mùkkàlà esukenan Kaatù winàpaino!” tukaik. ²⁵Jesus uya ipàk meluntà pe, “Eppana ekkà, epakkakà mùkkàlà yapai!” teppù. ²⁶Àli akkwalù uya kàyik yalo'mappù ipla meluntà pe. Iwentaimèppù eke pe, molopai iwepakkappù mùkkàlà yapai. ²⁷Tukkan kon usenumenkappù kulu màlà ipàk. Tok usekamappopàtùppù tiyiwàlà'nokon, “Yà'là ken uchi sàlà, tùulon nà emennak enupantok? Pùsàlà kàyik tapàikketù ke man àli akkwalù yamùk là imaimu yawàlà man,” teppù tok uya. ²⁸Màlà yattai là màlà tok uya Jesus pantomù yekamappù pata yamùk Galilee yawolon kon yawàlà.

Jesus Uya Tukkan Kon Kappon Yamùk Ipittà
(*Matthew 8:14-17; Luke 4:38-41*)

²⁹Jesus molopai inenupa ton uya wepili'nàtok itak nàmàppù. Màlà pe là tok utàppù tossalà Simon molopai Andrew tawonnan yùwùk tak. James, John tawonnan pokonpe tok utàppù. ³⁰Simon yewoppù wàkkàmi'masak wechippù màlà tekkwek tau. “Iwàkkàmi'masak man,” teppù tok uya Jesus pàk. ³¹Màlàpàk Jesus utàppù ipyak. I'mùssakkappù ya itemyatù pàk. Màlà yattai là iwàkkàmi'makapùppù, màlà pe là tok yeipa woton konekappù ya.

³²Ko'manpe, wei patappù pe e'nek ton nepùppù kappon yamùk uya Jesus piyak molopai àli akkwalù yen pe tùwessan nà. ³³Molopai tamù'nawàlà kappon yamùk màlà pata yawon kon wepilipùppù manatta pona. ³⁴Tukkan kon ipittàppù ya tùpatalo'nan itepalan ton, molopai àli akkwalù yamùk là yenpakkappù ya. Tok uselupatok yattai ke Jesus uya tok lepappù pen, masapùla tok uya tùttu pàk.

Wakù Itekale Yekamatok Galilee Yawàlà
(*Luke 4:42-44*)

³⁵Ko'làma kulu wei wepakka wapiya, Jesus we'wuluukappù molopai tapùì nàmàppù ya. Iitàppù tükkenan pata yak. Màlà motau iwàpùlemappù.

³⁶Tùse Simon molopai itonpa yamùk utàppù iwase. ³⁷Yeposak tùuya'nokon yau, “Tamù'nawolon kon eyiwayan,” teppù tok uya ipàk. ³⁸Tùse Jesus uya tok maimu yeikuppù “Utàn'nokon sàlà tùulon pata yamùk yak mei pùla, molo nàlà wakù itekale yekama uya màlà. Masapùla màlà kusse uyàssak nai'nùk,” teppù Jesus uya tok pàk. ³⁹Màlàyau wakù itekale yekama pàk iwechippù molo wepili'nàtok tau'ne Galilee yawàlà. Molopai àli akkwalù yamùk yenpakkapàtùppù ya.

Àsà Kulu Ippà Uchipittà
(Matthew 8:1-4; Luke 5:12-16)

⁴⁰Kàyik, àsà kulu pippà yepalan pàk tùwessen uyàpùppù Jesus piyak. Tese'muyok iwenappù ipyau molopai ipawanattàppù ya. “Uyipittàpai ewechi yau, uyipittà auya màlà. Tùttuyaik ikuttok auya meluntàlù wechi molo,” teppù ya. ⁴¹Màlàyau Jesus usentuppappù ipàk. Temyatù yenkappù ya molopai yappàtùppù ya. “Ewaik, eyipittà uya, echipittàk uchi,” teppù ya. ⁴²Màlà yattai là àsà kulu pippà yepalan pùla iwenappù. Iichipittàppù nen uchi wakù pe. ⁴³Jesus uya yelupappù molopai tewinanpa yeunokoppù ya. ⁴⁴“Yà'làlà kùkai ànù'là pàk. Tùse itàkà eye'ma tawàlà esekamata paatele pàk. Molopai yà'làlà àntùlù itùta Moses uya yekamappù kasa, euchipittàsak molopai ewekolùkasak ittu toppe tamù'nawolon kon uya,” teppù Jesus uya ipàk. ⁴⁵Tùse kàyik wepakkappù molopai iichelupappù ipàk tùutà pe eke pe kulu. Màlàpàk Jesus utà pata yak ayupo yeselùkek pùla iwechippù. Tùse tükkenan pata yawàlà neken nen uchi iichalàppù. Walà tùse kappon yamùk uyàpùppù ipyak tamù'nawà màlà yawolon pata yamùk yapai.

Jesus Uya Iitokkassak Ipittàppù
(Matthew 9:1-8; Luke 5:17-26)

2 ¹Tukke kulu wei tùpo pùla là Jesus wennapposak wechippù Capernaum pona. Màlàyau itekale wechippù, “Iwemei'chak man,” tukaik. ²Màlà yattai là kappon yamùk wepilipùppù tukke. Tok patassek woton pùla iwechippù. Manatta yawàlà tok wechippù. Jesus wechippù màlà Kaatù Maimu yekama pàk tok pàk. ³Asakùlà'nan kon kàyik yamùk uya e'nek iitokkassak nepùppù Jesus piyak. ⁴Màlà tùse ipyak tùwena kon pùla tukke kappon yamùk wechi pàk, tapùì ipu mokkappù tok uya Jesus wettok imotau yessumla. Yakkokasak tùuya'nokon yau, tok uya kàyik nuttàppù aittoupe itekkwèk tau. ⁵Màlà yattai ailon tetok tok uya yene tùuya pàk, Jesus uya iitokkassak pàk, “Umu, amakuyi pàk usentuppan-sak man,” teppù. ⁶Tùse molo tok wechippù màlà Law pàk enupannan chichiu pe tùsenumenka kon pàk tewan kon yau. ⁷“Yà'là peichi iwechi pàk pùsàlà kàyik uselupa màlà àli pe Kaatù winàkàik tùwe'namaik pùla

là? Ànù'là usentuppa makui pàk pen màlà, tùse Kaatù neken,” teppù tok uya. ⁸Màlà yattai Jesus uya tok wanmùla tok usenumenkatok ittuppù. Màlàyau, “Yà'là pe iwechi pàk eusenumenka kon pàk messatàu màlà pàk? ⁹I'nai ken sa'man pe ma'le nai pùsàlà ka' iitokkassak kàyik pàk, 'Amakuyi pàk usentuppan man,' te lù? Wapùla ka', 'E'wuluukakà, eyek-kwek yanùnkà molopai asakà te lù?” teppù Jesus uya tok pàk. ¹⁰“Ittu kon pa ikupù uya màlà mùkkàlà Kàyik Mumu wechi tapàikketù ke sàlà non po makui pàk tùsentsuppa toppe,” teppù Jesus uya tok pàk.

Màlàyau Jesus uya iitokkassak kàyik pàk, ¹¹“E'wuluukakà, eyek-kwek yanùnkà molopai itàkà àwùk tak te uya sàlà àpàk,” teppù. ¹²Màlà yattai là iwe'wuluukappù, tekkwek yanùmùppù ya molopai iitàppù tok uya yene tùse. Tok usenumenkappù kulu. Kaatù yapulàppù tok uya, “Sàlà yek kwa là yensak pùla man wapiya,” tukaik.

Jesus Uya Levi Kà'mappù

(Matthew 9:9-13; Luke 5:27-32)

¹³Jesus wennappo tukkappù Galilee tuna yena pona. Màlàyau tukkan kon wepilirùppù ipyak molopai tok yenupappù ya. ¹⁴Tùutà yau, Levi yeneppù ya, Alphaeus mumu. Chichiu pe tùwotokoyi kupù pàk. Pùlayatta yekkwatù pàk iwechippù. “Uya'là utànpai,” teppù Jesus uya ipàk. Màlàyau iwe'wuluukappù ya'là iitàppù.

¹⁵Levi yùwùk tau tùuta'lettà pàk iwechippù. Tukkan kon pùlayatta pili'nài nan molopai àli ton nà wechippù màlà molo chichiu pe Jesus molopai inenupa ton piyau. Masapùla tukke ya'lon kon wechippù màlà. ¹⁶Law pàk enupannan molopai Pharisee yamùk uya iita'lettà yeneppù pùlayatta pili'nài nan molopai àli ton pokonpe. Màlàyau tok uya inenupa ton yekamappoppù, “Yà'là pe ken iwechi pàk iita'lettà màlà pùlayatta pili'nài nan molopai àli ton pokonpe?” tukaik. ¹⁷Yetasak tùuya pàk, Jesus uya, “Pàli'yawon kon mùkyamlo ipittànài i'che tùwessan pen. Tùse e'nek pe neken nen tùwessan mùkyamlo ipittànài i'chelok kon. Wakù ton nà kà'maik uyàssak pen sàlà, tùse àli ton nàkku kà'maik uyàssak,” teppù.

Usekamapontok Tùuta'lettàik Pùla We'nà Pàk

(Matthew 9:14-17; Luke 5:33-39)

¹⁸John Enpataukanài nenupa ton molopai Pharisee yamùk nenupa ton wechippù tùulon yattai'ne tùuta'lettàik pùla tùwessan pe. Kappon yamùk uyàpùppù Jesus piyak molopai, “Yà'là peichi iwechi pàk John Enpataukanài nenupa ton molopai Pharisee yamùk nenupa ton wechippù tùulon yattai'ne tùuta'lettàik pùla, tùse enenupa ton nen uchi wa pùla?” teppù tok uya Jesus pàk. ¹⁹Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Mùkyamlo wemali'man tùpo uta'lettàntok yak ikà'masak kon wapàk kapù yeselùkek

ken na' mùttuyatàu? Kane, wa tok wechi pen màlà. Tùwemali'masen umoine wechi nen molo tùpyau'nokon yau tùuta'lettàik pùla tùwessan pen. ²⁰Tùse pata weyu uyàpù màlà tùwemali'masen umoine wemokkatok tok winàpai yattai. Màlàyau làichi tùuta'lettàik pùla tok wechi màlà,” teppù Jesus uya.

²¹“Ànù'là mùkkàlà emennak kuyalikku pùkkù lùppù yapulànài pen ipoippà pon pa'chi'ma toppe tùuya. Ikussak ya yau emennak uya màlà ipoippà kalapàtù eke peiwa iwekalakasak tùmase,” teppù Jesus uya. ²²“Molopai ànù'là mùkkàlà emennak wain yemaikanài ipoippà iten kamo pippà yak pen. Wa ikussak ya yau wain uya ten i'mo màlà. Asaklàma wain molopai iten umatta màlà. Tùse nen emennak wain yemaika màlà emennak iten yak,” teppù Jesus uya.

Usekamappontok Wàlàkka'nàkatok Weyu Pàk

(Matthew 12:1-8; Luke 6:1-5)

²³Jesus utàppù umà paali pata yawàlà Wàlàkka'nàtok weyu yattai. Màlàyau inenupa ton wessa'molùkappù paali wololokka pàk. ²⁴Màlàyau Pharisee yamùk uya, “Masa yenkà, Law yawàlà pùla enenupa ton man Wàlàkka'nàtok weyu yattai sàlà kupù tok uya yau!” teppù Jesus pàk. ²⁵Jesus uya tok maimu yeikuppù “Yennài nan pen uchi amyamlo David wechippù wa iwan pe tùwechi kon yau ta'lon kon pokonpe? ²⁶Iwewomùppù Kaatù yùwùk tak pùlomù pusak napùppù ya Kaatù yemlotopona itùsak. Sàlà wechippù màlà eke kulu paatele Abiathar yattai. Law yau, paatele neken uya inapù màlà tesak wechippù màlà. Tùse David uya inapùppù molopai ta'lon kon lepappù ya nàlà,” tukaik Jesus uya tok maimu yeikuppù. ²⁷“Kaatù uya Wàlàkka'nàtok weyu konekappù màlà kappon ponalok pe. Kappon konekappù ya Wàlàkka'nàtok weyu ponalok pe pen. ²⁸Màlàpàk Kàyik Mumu nàlà mùkkàlà Wàlàkka'nàtok weyu yepulu,” teppù Jesus uya.

Kàyik Iwaipùtasak Itemyatù

(Matthew 12:9-14; Luke 6:6-11)

3 ¹Tùulon yattai Jesus wewomùppù wepili'nàtok itak tak. Màlà motau kàyik wechippù iwaipùtasak itemyatù. ²Molo kappon yamùk wechippù, Jesus talumattàtok tùuya'nokon ipàkàlà woton yenei'che. Tok wechippù Jesus yenupàkà ànù'là ipittà ya Wàlàkka'nàtok weyu yattai yentoppe tùuya'nokon. ³Jesus uya kàyik iwaipùtasak itemyatù pàk, “Àikkà sà motak yakletak,” teppù. ⁴Kappon yamùk yekamappoppù ya nen uchi “Yà'là wechi ken màlà ikasa Law yawàlà Wàlàkka'nàtok weyu yattai tükussen pe, wakù kupù ka'lù wapùla àli kupù? Kappon kupù ka' nulà lù wapùla iwànà?” teppù Jesus uya tok pàk. Tùse tok uya yeikuppù pen.

⁵Jesus we'naikasak wechippù màlà tok yenei'ma, tùse iichewankono'mappù masapùla sa'man pe tok yewan wechi pàk. Màlàyau nen uchi kàyik pàk, “Eyemyatù yenkakà,” teppù ya. Temyatù yenkappù ya màlàyau itemyatù umeluntàtappù. ⁶Màlàyau Pharisee yamùk utàppù wepili'nàtok itak tapai eselupaik Herod tonpa yamùk pokonpe Jesus winàkàik. Iwàtok tùuya'nokon woton ittuse.

Tukkan Kon Kappon Yamùk Wechi Tuna Yena Po

⁷Jesus uya tok nàmàppù molopai iitàppù tūnenupa ton pokonpe tuna Galilee yena pona. Ilinà kappon yamùk uya iwenaimeppù Galilee molopai Judea tawon poino kon uya. ⁸Jerusalem poino kon, Idumea poino kon, Jordan tuna pàk màwinàpoino kon, Tyre poino kon molopai Sidon poino kon molopai iwoino kon. Pūsamlo tukkan kon kappon yamùk uyàpùppù màlà Jesus piyak masapùla inkupùssan yamùk yekale yetasak tūuya'nokon pàk. ⁹Jesus uya tūnenupa ton pàk, “Kanau inettàk kon yak wenuttoppe,” teppù. Tukke kulu kappon yamùk wepili pù tūwoi pàk. ¹⁰Tukkan kon kappon yamùk ipitàppù ya. Màlàpàk tok uselemlukupù iwinàkàik yappàttoppe tūuya'nokon. ¹¹Àli ton nà yakkwalù yamùk wekkawai'mappù itemlotopo yene tūuya'nokon yau, “Àmàlà mùkkàlà Kaatù Mumu,” tukaik tok wentaimeppù. ¹²Jesus uya àsà pe àli akkwalù yamùk yàulàmappù ànùk pe là tūwechi yekama tok uya tukaik.

Jesus Uya 12 Pe Tūneunoko Woton Kon Yanùmù

(Matthew 10:1-4; Luke 6:12-16)

¹³Màlà tūpo Jesus wenukuppù wùk pona molopai kàyik yamùk i'che tūwettok kon kà'mappù ya tūpyak molopai tok uyàpùppù ipyak. ¹⁴Tok yanùmùppù ya 12 pe, tūpyau tok wettoppe molopai itekale yekamaik tūneunoko woton kon pe. ¹⁵Molopai meluntà pe tok wettoppe àli akkwalù yamùk yentai. ¹⁶12 pe kaichalà inkà'massan wechippù màlà. Simon, yesettàppù ya Peter pe, ¹⁷James, John tawonnan, Zebedee munkà, Jesus nesettàssan Boanerges pe “Wala'napi walainon Kàyik yamùk” te ya pe iwechi. ¹⁸Andrew, Philip, Bartholomew, Matthew, Thomas, James, Alphaeus mumu, Thaddaeus, Simon Zealot tawonnan. ¹⁹Molopai Judas Iscariot, Jesus yeimippo woton.

Jesus Molopai Beelzebul

(Matthew 12:22-32; Luke 11:14-23; 12:10)

²⁰Iitàppù tapù tak. Molopai tu'ma tukke kulu kappon yamùk wepili pùppù ipyak. Tūnenupa ton pokonpe iita'lettàtok yattai pùla iwechippù. ²¹Màlà yetasak tūuya'nokon yau, itonpa yamùk utàppù ya'chiik, masapùla, “Iitayaupa màlà!” tesak ipàk pàk.

²²Law pàk enupannan Jerusalem poi iyàssak kon uya, “Beelzebul wechi màlà yau! Àli ton akkwalù yamùk yepulu, mùkkàlà uya imeluntàlùttàsak màlà àli akkwalù yamùk yenpakka toppe ya,” teppù. ²³Màlàyau Jesus uya tok kà'mappù tùpyak, molopai panton yekamappù ya tok pàk. “Yà'là kasa ken Settan uya Settan yenpakka?” tukaik tok yekamappoppù ya. ²⁴“Kin ponalok kon kappon yamùk wechi esseyaton pàk tiyiwala'nokon yau, echitonpa pe tok wechi pen màlà ²⁵Tùwùk kon tau tùwemassan wechi esseyaton pàk tiyiwala'nokon yau, echitonpa pe tok wemapù pen màlà,” teppù ya tok pàk. ²⁶“Settan we'latoikasak tiyiwala tùwepanta'ma yakon pe pe iwechi yau tachin pe iwemapù pen màlà tùse iwenukapù.

²⁷“Ànù'là wewomù meluntà kàyik yùwùk tak molo là itesak tùse itapluli mokkaik pen màlà, tùse mùkkàlà meluntà kàyik yaulonpàtù ya làkku màlà wapiya molopai làichi itapluli mokka ya màlà,” teppù Jesus uya.

²⁸“Ailon kulu sàlà, tamù'nawolon kon àli ku'nài nan kappon yamùk molopai Kaatù winàkàik tùwe'namaik pùla àli pe tùuselupasan pàk usentuppan màlà. ²⁹Tùse àli pe tùwe'namaik pùla nùselupayai'nùk Wakù Akkwalù winàkàik pàk usentuppan pen màlà. Tùse tùmaku-yi yau iwechi màlà tàwàlàlà,” teppù Jesus uya. ³⁰Jesus uya wateppù màlà masapùla tùpàk tùulon kon uya, “Àli akkwalù wechi màlà yau,” tesak pàk.

Jesus Yan Molopai Yakonnon
(*Matthew 12:46-50; Luke 8:19-21*)

³¹Jesus yan molopai yakonnon welepamùppù. Satik pe polopo tok wechippù tùse ikà'manài yeunokoppù tok uya. ³²Tukkan kon kappon yamùk wechippù Jesus woi chichiupe'ne, “Asan molopai ayakonnon polopo man eyekamappopàssan kan tok,” teppù tok uya Jesus pàk. ³³Màlàyau Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Ànùk uchi usan? Ànùk uyakonnon?” tukaik. ³⁴Màlàyau tùwoino kon yenei'ma, “Masa yentàk, pùsamo kunaik usan yamùk, pùsamo uyakonnon,” teppù ya. ³⁵“Ànù'là Kaatù yeselu ku'nài wechi màlà uyakon pe, uwàlichì pe molopai usan pe,” teppù Jesus uya.

Tùwàppànsen Pantomù
(*Matthew 13:1-9; Luke 8:4-8*)

4 ¹Jesus wepyattà tukkappù tok yenupa pàk palau Galilee yena po. Ilinà pe kappon yamùk wepili'chak wechippù màlà ipyak. Màlàpàk kanau yak iwenukuppù molopai yau iweleutappù chichiu pe palau po, tukkan kon nen uchi kappon yamùk wechippù màlà itenapolo. ²Molo echii'ma tok yenupappù ya tukke tùpatalo'nan pàk panton pe. Molopai tok yenupa tùuya yau, ³“Masa yetatàk kon! Tùwàppànsen kàyik utàppù àppànse. ⁴Kùyali yek soloka ya umà yawàlà tùse tùulon kon

*Tùwàppànsen kàyik
utàppù àppàanse. (4:3)*

iwepetappù wakù pe. Tewinan nà wepetappù tukke, 30 pe'ne, tùulon 60 pe'ne wapùla 100 pe'ne là. ⁹Tùpana ke ewechi kon yau, yetatak!" teppù Jesus uya tok pàk.

¹⁰Tewincha Jesus nànsak ilinà kappon yamùk uya yau, tùulon kon uya yetasak uyàpùppù ipyak 12 kaichalon kon inenupa ton pokonpe. Màyayau tok uya yekamappoppù panton pe tunekamappù lùppù yekama toppe ya. ¹¹Jesus uya tok maimu yeikuppù, "Kaatù wettok itepulu pe wechi tonantau ittutok túsak man apyakù'nokon. Tùse tùulon kon Kaatù wechi tepulu kon pe ittunnan pen uya ittutok uyàpù màlà panton winà. ¹²Sàlà yamùk wekkupùppù màlà,

'Tok uya yentoppe tùse màlà tùnene kon ittu tok uya tukaik.
Tok uya là yeta toppe, tùse màlà tùnetappù kon ittu tok uya tukaik.
Yensak molopai yetasak tùuya'nokon yau,
tùmakuyi kon winàpai sàlà tok welattà eppaino.
Molopai tok makuyi pàk Kaatù usentuppappù sàlà eppaino,'
tukaik." {ISA 6:9-10}

*Jesus Uya Tùwàppànsen Pantomù Nekama Yekama
(Matthew 13:18-23; Luke 8:11-15)*

¹³"Sàlàichi panton ittu auya'nokon pùla nai? Yà'là kasa ken tùulon ittu auya'nokon pe nai?" teppù Jesus uya tok pàk. ¹⁴"Tùwàppànsen uya màlà Kaatù Maimu pàmà. ¹⁵Tùulon kon nà kappon yamùk wechi màlà kùyalì yek asantawàlà iwessolokasak kasa. Kaatù Maimu yetasak tok uya pe Settan uyàpù màlà asse'ne Kaatù Maimu mukkase tok yewan yapai.

16 Tùulon kon nà wechi màlà tàk pon non yak iwessolokasak lùppù kasa. Kaatù Maimu yeta tùuya'nokon yau, tewinanpa tùutauchinpaik tok uya yanùmù tewan kon yak. 17 Walà tùse iikalatatok yak pùla iwechi yau Kaatù Maimu wechi tok yewan yau tachin pe pen. Talumattàntok wapùla aime-lunpantok uyàssak wakù itekale pàkànsau yau tok uya inonka asse'ne. 18 Tùulon kon kappon yamùk wechi màlà àmà'nàttak iwessolokasak kasa. Kaatù Maimu yeta tok uya, 19 tùse wema'nàtok pàk utaimelunpantok, temamin ke eppai, pùlayatta yesak pe, tamù'nawà sàlà non pon kon eselu yamùk i'che tok wettok wepili'chak tok yewan yak uya màlà itekale yeulanka. Màlà uya tok wepeta pùla ikupù. 20 Tùse tùulon kon kappon yamùk wechi màlà wakù itùmun konekasak yak ipànsak kasa. Kaatù Maimu yeta tok uya. Yanùmù tok uya tewan kon yak. Tok wepeta nen uchi, 30 pe là, tùulon 60 pe molopai tùulon 100 pe,” teppù Jesus uya.

Lanppu Yonansak

(Luke 8:16-18)

21 “Lanppu ne'nài nan na' amyamlo pùsau notak wapùla we'nunnà yapon notak là? Yapon pona ku tùnonkasen tùpottàse. 22 Yà'làlà yonansak lùppù usenpoika màlà molopai iwaputtàsak lùppù weyuttà molopai iwapukka. 23 Tùpana ke ewechi kon yau, yetatàk kon!

24 “Eneta kon pàk esenumenkataàk kon! Àtonpa kon winàkàik ànkupù kon kasa làma màlà ewinàkàik welaikantok yepolo auya'nokon, tùse màlà yentai lùwa. 25 Ànù'là yà'làlà yesak wechi yau màlà yentak palà yepolo ya màlà, tùse ipùn wechi yau màlà mala lùkkwà nai'nùk mokka màlà iwinàpai,” teppù ya tok pàk.

Tùwattasen Kùyali Yenappà

26 “Sàlà kasaichi màlà Kaatù wechi itepulu pe, kàyik yà'làlà yennappà solokayai'nàk tù'mà yak kasa. 27 Iichapontà ewalupàttau molopai iwe'wuluuka weinai tùnpàmàppù wenutta molopai iwatta tùse. Tùse yà'là kasa là iwatta ittu ya pen. 28 Màlà non làkku màlà ipànsak yattanù'nài, iwepeta màlà wapiya itepu pe neken. Molopai itepelu lùkkwà uyàpù màlà. Àkàmlàk lùppù nen uchi tamù'nawàlà paali usenpoika màlà,” teppù Jesus uya. 29 “Iwappùsak yattai yattànnan yeunoko ya màlà, tùkasupalayi ke'ne masapùla yemeikkatok yattai pe iwenasak pàk,” teppù Jesus uya tok pàk.

Mustard Yenappà Pantomù

(Matthew 13:31-32, 34; Luke 13:18-19)

30 Màlàyau “Yà'là kasa ken Kaatù wettok itepulu pe yekama kùuya'nokon. Wapùla yà'là yekkwà ken panton yekama kùuya'nokon yentok ipàkàlà pe? 31 Sà kasa iwechi màlà. Kappon mùkkàlà mustard

yenappà pànnài. Elekkwà kulu yà'là yekkwa là kùyalì yenappà ma'lan. ³²Tùse ipànsak yau iwatta màlà eke pe yà'là yekkwa là umà yau ipànsak lùppù yentai. Eke ton pe ipanta. Màlàyau yale kùlottaun nen uchi màlà tolon yamùk uya tùpon kon kapù,” teppù Jesus uya.

³³Sàlà kasa tukke panton yai Jesus uselupappù màlà tok uya ittu kaichalà. ³⁴Panton yai pùla là kappon yamùk yelupappù ya pen màlà. Tùse tewincha nen uchi tùwechi kon yau tùnenupa ton pàk suwa te uya màlà tepàtùppù ya.

Jesus Uya Meluntà Assetun Yeleutanùpù

(Matthew 8:23-27; Luke 8:22-25)

³⁵Màlà uko'mamù pe kulu, “Masa uklà'nàpai'nokon tuna latoi pona,” teppù ya tùnenupa ton pàk. ³⁶Màlàyau ilinà kappon yamùk nàmàppù tok uya. Inenupa ton uya yalàppù ta'là'nokon kanau yak iwessek kasa là. Tùulon kon nà kanau yamùk wechippù màlà molo ipyau. ³⁷Màlà yattai eke pe assetun uyàpùppù. Chipa'chipa pe tuna yewonnùpùppù ya kanau yak. Iwanùpùppù tuna ke. ³⁸Tùse Jesus we'nùnsak wechippù kanau yaule yau tù'mùyeppà yessek po aittoupe. Inenupa ton uya yepakappù. “Ina Yepulu, ina umatta winàkàik là na' uchi iwechi tùse ina pàk eusentuppa pen màlà?” tei'ma Jesus pàk. ³⁹Jesus wà'mùssakkappù. Àsà pe assetun yàulàmappù ya. Molopai chipa'chipa pàk, “Eichilà walà nechii,” teppù ya. Molopai assetun weleutappù. Tùtùì pe kulu nen uchi. ⁴⁰“Yà'là peichi iwechi pàk mettalipayatàu? Ailon tetok auya'nokon pùla lùppù ka' messatàu lù?” teppù ya tok pàk. ⁴¹Tùse tok wettalipappù kulu màlà, “Ànù'là ken uchi pùsàlà kàyik? Assetun nàichi palau là wettok imaimu yawàlà!” teppù tok uya tiyiwalà'nokon.

Kàyik, Àli Akkwalù Yen Uchipittà

(Matthew 8:28-34; Luke 8:26-39)

5 ¹Jesus molopai inenupa ton welepamùppù Galilee latoi pona Gerasa pon kon kùlotta. ²Kanau yapai Jesus wuttà pe kàyik uya yepolo-ppù uluwaik kùlotta. Pùsàlà yau àli akkwalù wechippù màlà. ³Uluwaik yamùk kùlottaun tùwemassen pe iwechippù. Ànù'là uya yaulonpàttukka là pùla nen uchi iwechippù, chin ke là. ⁴Tukke itekkwa itta molopai itemyatù yamùk yaulonpàtùppù chin ke, tùse echipalà taulonpàttok yattàpàtùppù ya molopai sa'man nà ayan tùtta pokon yattànài pe iwechippù. Meluntà pe kulu iwechippù màlà ànù'là uya yapàtanùpù yentai. ⁵Tàwàlàlà ewalu-pàttau molopai weinai tùwentaimepàtù pàk iwechippù màlà uluwaik yamùk kùlottaun, wùk polo là. Tàk ke tùsattàpàtù pàk iwechippù.

⁶Mei lùwiwa echii'ma Jesus yensak tùuya yau, iitaitunpappù. Tese'muyok iwenappù itemlotopo. ⁷Màlàyau iwentaimèppù eke pe, “Jesus, Àmàlà

Eke Kaatù Mumu! Yà'là i'che messan uwinàpai? Kaatù winà tàwà sàlà eyekamappo uya, kùtalumattài!” tukaik. ⁸Sàlà teppù ya màlà masapùla Jesus uya, “Epakkakà pùsàlà kàyik yapai àmàlà àli akkwalù!” te pàk. ⁹Jesus uya yekamappoppù, “Ànùk ken eyesek?” tukaik. Màlàyau yeiku-ppù ya, “Uyeseke màlà Legion, tukke ina wechi pàk!” tukaik. ¹⁰Màlàyau Jesus pawanattà pàk iwechippù, “Ina kùseunokoi sàlà pata yapai,” tukaik.

¹¹Màlà yattai màlà pata piyau tukkan kon puuluku yamùk wechippù tùwemo kon pàk wùk po. ¹²Màlàyau àli akkwalù yamùk uya ipawanattà-ppù, “Puuluku yamùk kùlottak ina yeunokkà tok yak ina wewontoppe,” tukaik. ¹³“Tàwà tok nepakkai,” teppù ya. Tok wepakkappù kàyik yapai, molopai puuluku yamùk yak tok wewomùppù. Puuluku yamùk wechippù màlà tukke, 2000 kaichalà. Tok utàppù nen uchi asse'ne aitun pe aiko yai epukaik tuna kak molopai tok unalàppù.

¹⁴Puuluku yamùk yennài nan utàppù aitun pe pata pona yekamaik molopai umà yawon kon pàk là yekamaik. Màlàyau kappon yamùk utà-ppù yà'là pe là iwessak yense. ¹⁵Jesus piyak tùuyàssak kon yau, molo kàyik yenepù tok uya tukkan kon àli akkwalù yamùk wechippù yau lùppù. Chichiu pe iwechippù tùpon ke molopai wakù pe iichenumenka-tok. Màlàpàk tok usenalippappù. ¹⁶Yennài nan nùssan uya yà'là kasa àli akkwalù yen kàyik wechippù yekamappù kappon yamùk pàk molopai nàlà puuluku yamùk wechippù yà'là pe là. ¹⁷Màlàyau tùpatassek kon yapai iità toppe kappon yamùk uya Jesus pawanattàppù.

¹⁸Kanau yak Jesus wenuku tùse àli akkwalù yenpù lùppù kàyik uya ipawanattàppù, “Aya'là ka' utà lù?” tukaik. ¹⁹Tùse Jesus uya inulunpappù, “Ennappokà apata yak àtonpa yamùk kùlottak, Itepulu uya àpùikattàsak molopai àpàk iichentuppasak yekamata” tei'ma. ²⁰Iitàppù nen uchi màlà Decapolis, 10 pan pata yamùk yau yekama pe. Jesus uya tùpùikattàsak yekamappù ya. Tamù'nawolon kon usenumenkappù kulu màlà.

Nossan Jesus Pon Yappà'nàippù

(Matthew 9:18-26; Luke 8:40-56)

²¹Jesus wennappoppù palau latoi pona, màlà motau, tukkan kon kappon yamùk wepilittukkappù iwoi. ²²Wepili'nàtok itak yesak tonpa Jairus uyàpùppù molopai Jesus yene tùuya yau itta piyak iwettolùpattà-ppù. ²³Màlàyau ipawanattàppù ya kulu màlà, “UyENCHI lùkkwà tàwà neli'chan. Asse'neiwa àikkà, eyemyatù itùtanùkkà ipona iwenna toppe,” tukaik. ²⁴Jesus utàppù màlà ya'là. Màlàyau tukkan kon wechippù ipà-kàlà. Tok we'chito'chito'mappù iwinàkàik màwinàpai'ne.

²⁵Molo nàlà nossan wechippù màlà 12 pe kili'chimo'chi, mùn pàk e'nek pe iiko'manpàssak lùppù. ²⁶Tukkan kon nà tatta yamùk wechippù ipittài'che. Tamù'nawà tùpùlayattayi yu'makkappù ya tipik pona, tùse

iichipittà pùla iwechippù. Àsà pe nen uchi itepalan wenappù. ²⁷ Jesus uya e'nek ton ipittà yeta tùuya yau iitàppù ilinà kappon yamùk kùlotta-wàlà ite'mappù pàk. ²⁸ Masapùla “Ipon neken nà ken yappàssak uya yau uchipittà kulu ko,” teppù ya màlà. ²⁹ Ipon yappàtùppù ya, màlà yattai là mùn pe iwettok weleutappù. Tiuchipittàsak tù'nau ittuppù ya tùutaimelunpatok yapai nen uchi. ³⁰ Asse'ne Jesus uya tapàkкетù utà tapai ittuppù. Iwelattàppù ilinà kappon yamùk kùlotta. “Ànùk upon yappàtù?” teppù ya. ³¹ Inenupa ton uya, “Kappon yamùk uya là na' uchi echito'ma ittui'ma, ‘Ànùk uyappàtù?’ tawon àmàlà,” teppù ipàk. ³² Tùse tappà'nàippù yenei'che lùppù Jesus welattàpàtùppù ànùk pe là iwechi yenei'che. ³³ Mùkkàlà nossan uya yà'là kasa tùwessak ittuppù. Màlàyau iyàpùppù tùwettalipaik kùkùkù pe. Tese'muyok iwenappù itta piyak. Tamù'nawolon tùnkupùppù yekamappù ya ipàk. ³⁴ Jesus uya ipàk, “UyENCHI, ailon tetok auya uya eyipittàsak màlà. Itàkà wàlàkka'nàtok yau, utaimelunpatok pùla enakà,” teppù.

³⁵ Masa Jesus uselupa lùppù tùse, itekale ne'nài nan uyàpùppù Jairus yùwùk tapai. “Eyenchi nelikkappàssan. Yà'là pàk tachin pe là Enupanài wanittàpa pàk messan?” teppù tok uya Jairus pàk. ³⁶ Tok uselupa yeta-pàtùppù Jesus uya i'nùmla, tùse yelupappù ya, “Kesewankono'mai, ailon kakkà neken,” tukaik. ³⁷ Ànù'là utà ta'là i'che pùla iwechippù tùse Peter, James, molopai yakon John tawonnan neken utàppù ya'là. ³⁸ Tok welepan-sak Jairus yùwùk motak yau Jesus uya utaimelunpan yeneppù, tukkan kon kappon yamùk wentaimepàtù molopai tok kalawù. ³⁹ Iwewomùppù molopai “Yà'là wenai autaimelunpa kon màlà, yà'là pe iwechi pàk makalanyatàù? Mùkkàlà uli'chan muleppù weli'chak pen màlà. Iwetun neken nen màlà,” teppù ya. ⁴⁰ Tok wàklàppù ipàk. Màlàpàk tok yenpakkappù ya. Molopai mule kàipùnù, ichan molopai tūnenupa ton tawonnan neken yewonnùppù ya ta'là mule weli'chak patassek yak. ⁴¹ Uli'chan muleppù yemyatù pàk ya'chippù ya, “Talita kumi,” tei'ma, “Uli'chan muleppù, e'wuluukakà,” te ya pe iwechi. ⁴² Màlà yattai là asse'ne kulu uli'chan muleppù we'wuluukappù molopai iichalàppù. 12 pe ikili'chimo'chiyi màlà uli'chan wechippù. Sàlà wekkussak yau tok usenumenkappù. ⁴³ Màlàyau, “Sàlà kùsekamatàu kulu ànù'là pàk,” teppù Jesus uya tok pàk. “Iteipa woton ke neken ilepatàk kon,” teppù ya.

Jesus Nulunpappù Nazareth Po

(Matthew 13:53-58; Luke 4:16-30)

6 ¹ Màlà tùpo Jesus wennappoppù màlà pata yapai tùpata pona. Inenupa ton utàppù ya'là. ² Wàlàkka'nà weyu yattai, Jesus uya tok yenupappù wepili'nàtok itak tau. Yetasak tùuya'nokon yau tukkan kon usenumenkappù kulu màlà. “I'nai motau là ken uchi tamù'nawolon sàlà

yamùk yepotai?” teppù tok uya. “Yà'là yekkwa ken uchi sàlà ittutok ke ilepasak nai'nùk? Tensan yekkwa pen nà kuttotpe ya,” teppù tok uya. ³“Mùkkàlà ken na' tapùi yamù pàk tùwessen pen, Mary mule, James, Joseph, Judas, molopai Simon yamùk lui pen ken na' mùkkàlà? Iwàlichì ton pen ken na' mùkyamlo talà nai'nannùk?” tukaik tok usekamappopàtùppù. Màlàpàk tok uya inulunpappù. ⁴Màlàyau Jesus uya, “Kaatù Maimu yenpoikanài mùkkàlà tùnamasen pata yamùk yawàlà, tùse ipata yau pùla, molopai itonpa yamùk kùlottaù pùla, molopai itùwùk tawon kon kùlottaù pùla nàlà,” teppù. ⁵Yà'làlà tensan yekkwa ton pen Kaatù yapàikketù yenpoikanài kupùppù ya pen màlà. Tùse tukke pùla e'nek ton ipittàpàtùppù ya temyatù tùnunkase tok pona. ⁶Iichenumenkappù kulu màlà ailon tetok pùla tok wechi pàk.

Jesus Uya 12 Pan Kon Yeunoko

(Matthew 10:5-15; Luke 9:1-6)

Pata yamùk yawàlà kappon yamùk yenupa pàk Jesus usalàppù. ⁷Tùnenupassan kà'mappù ya tùpyak, molopai tok yeunokoppù ya asa'là'ne. Àli akkwalù yentaikanài apàikkeke ke tok lepappù ya. ⁸Màlàyau tok yelupappù ya, “Yà'làlà kùsatàu àutà kon yau, tùwenantu ke kùtàu, paiki kùsatàu molopai pùlayatta kùsatàu apakittiya kon yau, etekesemu kon neken mataik. ⁹Tùse àutà kon màlà attassa kon yau molopai asa'là là àpon kon pùlloppon kùsatàu,” teppù ya. ¹⁰“Tapùi tak àuyàssak kon yau molo mettàik àutàtok kon màlà pata yapai ponalà. ¹¹Ewelepansak kon pata yak tùse ayanùmù kon pùla iwechi yau wapùla euselupa kon yeta pùla iwechi yau màlà pata múnàntàik, inonù mùtu'metàik atta kon poi. Sàlà wechi màlà tok yekamappotok pe,” teppù Jesus uya tok pàk. ¹²Tok utàppù wakù itekale yekamaik tùmakuyi kon winàpai kappon yamùk welattà toppe. ¹³Tukkan kon yapai là àli akkwalù yamùk yenpakkapàtùppù tok uya màlà. Molopai e'nek ton kalapaimapàtùppù tok uya, molopai tok ipittàpàtùppù tok uya.

John Enpataukanài Welittok

(Matthew 14:1-12; Luke 9:7-9)

¹⁴Kin Herod uya sàlà yetappù, masapùla wakù kupù Jesus uya usekaletàppù pata yamùk yawàlà. Tùulon kon uya, “John Enpataukanài we'wuluukatu'masak pe iwechi màlà! Wa iwechi pàk tensan yekkwa ton pen kupù yapàikketù yesak pe iwechi màlà nai'nùk,” teppù. ¹⁵Tùse tùulon kon uya, “Elijah pe nen iwechi màlà,” teppù. Molopai tùulon kon uya, “Kaatù Maimu yenpoikanài pe iwechi màlà penalok kon kasa iwechi,” teppù.

¹⁶Yetasak tùuya pàk Herod uya, “John Enpataukanài mùkkàlà. Ippai yattà toppe unkuupùppù lùppù we'wuluukasak pe iwechi màlà,” teppù.

¹⁷Herod uya tùmàlà pe kàyik yamùk yeunokoppù màlà John ya'chiik. Tok uya yaulonpàtùppù, molopai tok uya itùlùppù patiki'chi tak. Herod uya sàlà kupùppù màlà takon Philip noppù Herodias mali'masak tùuya pàkànsau. ¹⁸John Enpataukanài uya Herod yelupapàtùppù màlà, “Ayakon noppù yak mà ewesak wechi màlà ikasa pùla tà,” tukaik. ¹⁹Màlà wenai Herodias uya John kupùppù tewanma pe. Ànwàpai iwechippù màlà tùse ikupù ya yentai iwechippù. ²⁰Masapùla Herod uya John namappù molopai àsà winàpai imainanpappù ya masapùla wakù pe molopai Kaatù yeselu yawàlà iwechi pàk. John uselupa uya lànen taimelunpa tùse tùwakùli pe yetanài pe iwechippù.

²¹Màlà yattai Herodias weyu woton uyàpùppù màlà. Herod uya tùwentuppù lùppù weyu yattai tùuta'lettàtok woton konekappù eke ton tùpoitolù ton pokonpe, soicha yepulu yamùk molopai Galilee pon kon itepulu yamùk pokonpe. ²²Màlà yattai Herodias yema'nomù uyàpùppù molopai imanùppù, màlà uya Herod molopai ikaklamu yamùk yauchinpappù. Màyayau Kin uya, “Yà'làlà i'che ewettok yekamappokà upàk molopai elepa uya màlà ike,” teppù ²³“Ailon pe kulu wate uya sàlà. Elepa uya màlà yà'làlà yekamapposak auya upàk yau, itesak pe wessai'nùk upata latoi ke là,” teppù Herod uya ipàk Kaatù yemlotopo. ²⁴Uli'chan wepakkappù tùsan yekamappoik, “Yà'là yenna uya lùk uchi sàlà?” tukaik. “John Enpataukanài ippai i'che wessaik, kakkà,” teppù ichan uya. ²⁵Asse'ne iwennappoppù kin Herod piyak. “John Enpataukanài ippaippù ke ulepa auya i'che wessaik palapi po,” teppù ya. ²⁶Kin usewankono'mappù kulu màlà masapùla Kaatù yemlotopo molopai tükaklamu yamùk uya yeta tùse tùselupasak pàk. Kane te ya yentai iwechippù. ²⁷Màyayau asse'ne Herod uya pata yelasu yeunokoppù John ippaippù yense. Patiki'chi tak iitàppù molopai John ippai yattàppù ya. ²⁸Inepùppù ya palapi po molopai uli'chan yemyak itùlùppù ya, mùkkàlà uya nen uchi tùsan yemyak itùlùppù. ²⁹Màlà yetasak tùuya'nokon yau, John nenupassan utàppù itàkàpù yense molopai tok uya iwu'nattàppù.

Jesus Uya 5000 Pan Kon Yewetù

(Matthew 14:13-21; Luke 9:10-17; John 6:1-14)

³⁰Yeunossak kon nùssan wennapposak wessepoloppù Jesus pokonpe, molopai tamù'nawàlà tùnkupùppù kon nùppù molopai kappon yamùk yenupappù là tùuya'nokon nùppù yekamappù tok uya ipàk. ³¹Tukke kappon yamùk uyàpùppù essentak, Jesus molopai inenupa ton uta'lettàtok là yattai pùla. Màyayau tok pàk, “Utànpai'nokon tükkenan pata yak molo àwàlàkkapù kon pa,” teppù ya. ³²Màlàpàk tok utàppù kanau yau tùm-yamlo pe'nokon neken tükkenan pata yak.

³³Màlà tùse tukkan kon kappon yamùk uya tok utà yeneppù. Mùkyamlo pe tok ittuppù tok uya. Màlà yattai tamù'nawàlà pata yapai tok wak-

kàsse tok utàppù paluppolo aitun pe, tok wapiya tok welepamùppù. ³⁴Tùwepalùka pe Jesus uya ilinà pe kappon yamùk yeneppù, màlàyau iichentuppappù tok pàk, masapùla itesak pùnnon kaalinilu yamùk kasa tok wechi pàk. Tok yenupa pàk iwepyattàppù, tukkan yà'là yekkwa ton nà pàk. ³⁵Màlà yattai pata uko'mamù yau inenupa ton uyàpùppù ipyak, “Pata uko'mansak man molopai sàlà màlà tükkenan pata. ³⁶Kappon yamùk yeunokkà meyon kon pen pata yamùk yak tiyiwalà'nokon teipa kon woton ye'mase tok utà toppe,” teppù tok uya Jesus pàk. ³⁷“Amyamlo'nokon pe là tok ilepatàk kon tok yeipa ke,” tukaik Jesus uya tok maimu yeikuppù. Tok uya yekamappoppù, “Ina utà ken na' i'che messan, 200 kaichalon chilùpa pun pùlayatta ke pùlomù pusak ye'maik tok ya'lettà toppe?” tukaik. ³⁸Màlàyau, “Yà'là kaichalà ken uchi pùlomù pusak nai? Masa yentantàk kon,” teppù Jesus uya tok pàk. Màlàyau ittuppù tok uya, “5 pe man molopai asa'là molok yamùk man,” teppù tok uya.

³⁹Jesus uya tùnenupa ton uya tamùkke'ne kappon yamùk weleuta toppe wanak pona tok kuttotoppe yekamappù. ⁴⁰Màlàpàk tok weleutappù tamùkke'ne, 100 pe'ne molopai 50 pe'ne. ⁴¹Màlàyau Jesus uya 5 pan pùlomù pusak yanùmùppù molopai asa'lon kon molok yamùk, tenu tùlùppù ya epùn winàkàik tenki teppù ya Kaatù pàk. Pùlomù pusak pilipàtùppù ya molopai tùnenupa ton yemyak itùlùppù ya kappon yamùk lepa toppe tok uya. Asa'lon kon làma molok yamùk yekamùppù ya tamù'nawolon kon yemyak. ⁴²Tamù'nawolon kon uta'lettàppù màlà i'che tùwettok kon yawalà. ⁴³Inenupa ton uya pùlomù pusak molopai molok tonpappù pilipùppù 12 pe wali'cha yamùk lùmà. ⁴⁴Yewessak kon nùssan wechippù màlà 5000 pe kàyik yamùk.

Jesus Usalà Tuna Polo

(Matthew 14:22-33; John 6:15-21)

⁴⁵Tewinanpa Jesus uya tùnenupa ton yeunokoppù kanau yau tùwapiya Bethsaida palau latoi pon pona, ilinà kappon yamùk utàpàttoppe yekamai'ma. ⁴⁶Tok nàmà tupo iitàppù wùk pona àpùlemaik. ⁴⁷Pata wewalumansak pe kanau wechippù màlà palau yaploppo Jesus wechippù paluppo tewincha. ⁴⁸Tùnenupa ton wechi tùkanwa kon yuklai'che yeneppù ya, masapùla assetun utasse'mappù màlà tok winàkàik. Màlàyau pata wemapù pe iyàpùppù palau polo. Tok wenailà iitàppù. ⁴⁹Tùse palau polo iyàpù yene tùuya'nokon yau, “Wolo'yan lànen mùkkalà,” tukaik, tùusenumenka kon yau tok wentaimèpàtùppù, ⁵⁰masapùla tok wettalipasak kulu wechippù yensak tùuya'nokon yau. Tùse tewinanpa Jesus uya tok yekamappoppù, “Meluntà pe eyewan kon yau ettàk kon. Iulà Mùkkalà Jesus. Kesenalippatàu!” teppù ya. ⁵¹Màlàyau tok piyak iwenukuppù kanau yak molopai assetun wàttù'nàppù màlà. Inenupa ton

usenumenkappù kulu màlà. ⁵²Masapùla yà'làlà yekamasak 5000 pan kon yewessak ya uya ittuppù tok uya pùla lùppù iwechippù, tok yewan wechippù sa'man pe.

Jesus Uya E'nek Ipittàppù Gennesaret Po

(Matthew 14:34-36)

⁵³Tok uklàtùppù màlàyau tok welepamùppù Gennesaret pona, molo tùkanwa kon yewattàppù tok uya. ⁵⁴Màlà kanau yapai tok wepalùka pe kulu kappon yamùk uya Jesus ittuppù. ⁵⁵Tok utàppù pata yamùk yawàlà yekamaik. Molopai i'nai motau là iwechi yetasak tùuya'nokon yau, e'nek neppàtùppù tok uya tok yapon po. ⁵⁶I'nailàlà Jesus utàsak yau, pata yamùk lùkkwà pona wapùla eke pata yak, wapùla umà yak là yau, kappon yamùk uya e'nek ton nepùppù màlà, makitti motak. Molopai Jesus pawanattàppù tok uya ipon yeppi neken nà yappàttoppe tok uya ikuttoppe ya. Molopai tamù'nawolon kon ipon yeppi yappà'nài nan nùssan uchippittàppù màlà.

Kùtamo Kon Uya Enupantok

(Matthew 15:1-9)

7 ¹Pharisee yamùk molopai Law pàk enupannan tonpa yamùk Jerusalem poi iyàssak kon wepili'chak wechippù Jesus woi. ²Inenupa ton uya teipa kon napù temyatù kon tükukaik pùla yeneppù tok uya. Màlà wechippù “Suwa mùyak tükukasen” tetok Pharisee yamùk uya kappon yamùk pàk yawàlà pùla.

³Pharisee yamùk molopai Jew yamùk wechippù màlà tütamo kon yeselu lùssan ku'nài nan pe. Tok uta'lettà màlà mùyak kukatok yawàlà neken tùusemyasse. ⁴Wapùla yà'làlà makitti tau ye'masak kùyali na'nài nan pe pùla tok wechippù màlà tükukase pùla. Tukkan tùwemattok kon yawàlà yawà tok wechippù, pùsau, àinà, tuna yen molopai tùwe'nùmù kon yapon kukatok yawàlà.

⁵Pharisee yamùk molopai Law pàk enupannan uya Jesus yekamappoppù “Yà'là pe ken iwechi pàk màlà kùtamo kon uya enupantok nekamappù kupù enenupa ton uya pùla iwechi, tùusemyasse pùla tok uta'lettà?” tukaik.

⁶Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Ikasa sa' Isaiiah uselupappù màlà pena àpàkù'nokon. Wakù pe tukaik tùsennakasan amyamlo! Imenukasak lùppù Kaatù Maimu yau kasa kulu.

‘Pùsamlo kappon yamùk unamannan tùmaimu kon ke neken, tùse mei tok yewan man uwinàpai.

⁷Iwoton pe pùla uyapulànnan mùkyamlo, masapùla kappon uya enupantok pàk enupannan mùkyamlo! te Kaatù uya. {ISA 29:13}

⁸“Kaatù uya enupantok nonka auya'nokon mailà molopai kappon yamùk uya neken nen uchi eyenupatok kon kupù auya'nokon.

⁹“Kaatù uya enupantok nulunpatok auya'nokon yawà molo man, eyeselu kon neken nen uchi kupù kon pa,” teppù Jesus uya tok pàk. ¹⁰“Moses uya panamansak, ‘Àkàipùnù kon inamatàk kon molopai asan kon, ànù'là tükàipùnù wapùla tùsan pa'nù'nàippù welittok wechi màlà,’ tukaik. {EXO 20:12; 21:17} ¹¹Tùse enupannan amyamlo kappon uya tükàipùnù wapùla tùsan pàk ‘yà'làlà uwinàpai enepolo pan Corban pe man’ te toppe ya. Kaatù ponelok pe man te ya pe iwechi. ¹²‘Sàlà pàkànsau nen uchi tükàipùnù wapùla tùsan pùikattà ya pen màlà,’ tukaik,” teppù. ¹³“Sàlà kasa tùulon kon yemyak sàlà enupantok auya'nokon tùlù auya'nokon ke Kaatù Maimu ku'nài nan amyamlo yà'là pe pùla. Molopai tùulon kon sàlà yekkwa ton tukke molo man ànkupù kon,” teppù Jesus uya.

Yà'làlà Àli Pe Kappon Ku'nài

(Matthew 15:10-20)

¹⁴Kappon yamùk kà'ma tukkappù Jesus uya tùpyak molopai tok pàk. “Eyelupa kon uya yetatàk kon molopai tekamayai'nùk mùttutàik,” teppù ya. ¹⁵“Yà'làlà polopon, kappon yak newonyai'nùk màlà àli pe iku'nài pen. Tùse yapai neken nepakkayai'nùk màlà àli pe iku'nài. ¹⁶Tùpana ke ewechi kon yau, yetatàk,” teppù Jesus uya.

¹⁷Màlà tùpo kappon yamùk tùnàse iwewonsak tapùì tak yau, inenupa ton uya yekamappopàtùppù ipantomù pàk. ¹⁸“Ittu kulu ken na' auya'nokon pùla nai?” teppù Jesus uya. “Yà'làlà polopon yeuno'masak auya'nokon uya na' àli pe àkupù kon pùla iwechi ittu auya'nokon pùla nai? ¹⁹Masapùla eyewan yak iità pen màlà, tùse àlotta yak. Molopai yenpakka auya àlotta yapai,” teppù Jesus uya. Tamù'nawolon kùyalì màlà tùnassen pe ikussak, te Jesus uya pe iwechippù.

²⁰“Tùse yà'làlà nen kappon yewan yapai nepakkayai'nùk uya màlà àli pe ikupù,” teppù Jesus uya. ²¹Masapùla “I'napai, kappon yewan yapai nepakkayai'nùk màlà, àli pe usenumenkan-tok, nàkàlunnàtok, amak pe we'nàtok, we'wàntok, noppù wannà pen wapùla tayappù pen pokonpe we'nàtok, ²²tùseka'nonkaik we'nàtok, yà'làlà àli ànkuppai we'nàtok, ànù'là yenkuttàtok, àli kuttok tùwekuli'maik pùla, kùlùmàlunnàtok, ànù'là yesek talu-mattàtok tùpatakaik, ànù'là yentai wekku'nàtok molopai pakko pe tùttuik pùla we'nàtok. ²³Tamù'nawàlà sàlà yamùk àli ton uya màlà kappon kupù àli pe itewan yapai tùwepakka ke,” teppù Jesus uya.

Ailon Tetok Nossan Uya
(*Matthew 15:21-28*)

²⁴Jesus utàppù pata Tyre [molopai Sidon] piyawon kon pata yamùk yak. Tapùì tak iwewomùppù molo molopai ànù'là uya molo tùwechi ittu i'che pùla iwechippù màlà, tùse iicho'namù pùla iwechippù. ²⁵Nossan, àli akkwalù yen imle uya Jesus yekale yetappù, iyàpùppù tewinanpa molopai iwepeimappù itta piyau. ²⁶Pùsàlà nossan wechippù màlà Jew pe pùla Phoenicia po iwentusak lùppù pe pata Syria yau. Jesus pawanattàppù ya àli akkwalù yenpakka toppe ya tùmle yapai. ²⁷Tùse Jesus uya imaimu yeikuppù, “Masa mule yamùk làkku nùta'lettài wapiya. Ikasa pùla màlà, mule yamùk yeipa yanùmù molopai yenu'ma a'a yamùk yemyak wechi,” tukaik. ²⁸“Ewaik Uyepulu, tùse ku a'a yamùk mùkyamlo mule yamùk yeipa punuppù lùkkwà là na'nài nan tok uta'lettà yapon yo'no,” teppù nossan uya Jesus pàk. ²⁹Màlàyau Jesus uya, “Ikasa umaimu meippàssaik, emeikkà, àli akkwalù wepakkappù man emle yapai,” teppù. ³⁰Nossan wemeikuppù tùwùk tak molopai tùmle yepoloppù ya màlà tekkwek tau. Àli akkwalù wepakkappù yapai wechippù.

Jesus Uya Panattàppan Kàyik Ipittà

³¹Jesus utàppù Tyre yapai Sidon yawàlà palau Galilee winàkàik, Decapolis, 10 pan pata yamùk yawàlà. ³²Màlà yattai panattàppan kàyik wakù pe tùuselupasen pen nepùppù kappon yamùk uya ipyak, Jesus pawanattùpù tok uya temyatù nonka toppe ya ipona. ³³Ilinà kappon yamùk kùlottapai Jesus uya yamappù. Asaklàma ipana yeuta yamùk yak asa'là temyatù lùkkwà yemaikappù ya molopai tetaku tappàsse yani yappàtùppù ya. ³⁴Epùn winàkàik tenu tülùppù ya molopai kusan pe iwe'netukkappù màlàyau kàyik pàk, “Ephphatha!” teppù ya, “Atakkokakà,” te ya pe iwechi. ³⁵Màlà yattai ipana utakkokappù. Yani ipittàppù ya molopai wakù pe nen uchi iichelupappù. ³⁶Jesus uya, “Sàlà tükuppàssai'nùk kùsekamataù kulu,” teppù kappon yamùk pàk. Watesak ya lànén tùse màlà yentak tok uya yekamappù màlà màttawàlà. ³⁷Kappon yamùk usenumenkasak kulu wechippù, “Wakù pe là tamù'nawolon kuppàssan. Panattàppan pana utakkoka toppe là iku'nài pe man molopai tùuselupasen pen nà uselupa toppe,” tukaik.

Jesus Uya 4000 Pan Kon Yewetù
(*Matthew 15:32-39*)

8 ¹Màlà yattai ilinà kappon yamùk wepilittukkappù màlà. Tùse tok yeipa woton pùla iwechi yau tūnenupa ton kà'mappù Jesus uya tūpyak, ²“Usentuppayaik sa' pùsamlo kappon yamùk pàk, masapùla àso-

lùwau wei upyau tok wessak tùse yà'làlà tok nùnapù woton pùla man. ³Tok yeunoko uya tùpata kon yak iwan pe yau, tok wenpulumamù màlà te'ma kon tau. Masapùla tùulon kon uyàssak màlà meipai,” teppù Jesus uya. ⁴Inenupa ton uya, “I'nailà là ken uchi sàlà wontaik yau tamù'nawàlà pùsamo kappon yamùk yewettok woton kùyali yepolo mùttuyan?” tukaik Jesus maimu yeikuppù. ⁵Tok yekamappoppù ya, “Yà'là kaichalà ken uchi pùlomù pusak nai?” tukaik. “7 pe,” teppù tok uya.

⁶“Eleutatàk kon non pona là,” teppù Jesus uya kappon yamùk pàk. Pùlomù pusak yanùmùppù ya, tenki teppù ya Kaatù pàk molopai ipilipà-tùppù ya. Tùnenupa ton yemyak itùlùppù ya yekantoppe tok uya. Màlà yekamùppù tok uya. ⁷Molok yamùk lùkkwà nàlà wechippù màlà tok piyau tukke pùla. Màlà yamùk pùlemappù ya tok uya làma ilinà yemyak itùpàttoppe. ⁸⁻⁹Tamù'nawolon kon uta'lettappù tùwakkotaik. 4000 yailà'ne kappon yamùk wechippù màlà molo. Jesus nenupa ton uya 7 pe wali'cha yamùk lùmà tanùkkapàsse kùyali tonpappù yanukuppù. Molopai nen uchi Jesus uya kappon yamùk yeunokoppù. ¹⁰Màlà pe là kanau yak iwenukuppù tùnenupa ton pokonpe tok utàppù Dalmanutha pona.

Pharisee Yamùk Wechi Jesus Ittui'che

(Matthew 16:1-4)

¹¹Pharisee yamùk uyàpùppù Jesus piyak molopai tok wepyattàppù yekamappopàtù pàk. Tok wechippù ana'chipai màlàyau tok uya yekamappoppù yà'làlà tensen yekkwà pen yentok ipàkàlà kuttoppe ya tùmeluntàlù epùn winàpaino ke, ewaik pe Kaatù yapàikketù yesak pe iwechi yentoppe tùuya'nokon. ¹²Jesus we'netukkappù meluntà pe molopai, “Yà'là peichi iwechi pàk sàlà yattaino kon kappon yamùk tensen yekkwà pen Kaatù yapàikketù yenpoikanài yentok ipàkàlà ikukkà ina nene pe tawonnan?” tei'ma. “Ailon kulu sàlà! Kaatù yapàikketù yenpoikanài woton wettùtok pùla iwechi màlà, tok nene pe,” teppù Jesus uya tok pàk. ¹³Tok nàmàppù ya, kanau yak iwenukuppù tuna latoi pona nen uchi iwuklàtùppù.

Pharisee Yamùk Molopai Herod

(Matthew 16:5-12)

¹⁴Inenupa ton uputtàkassak wechippù tukke lùiwa pùlomù pusak tùnesse pùla, tùse tewin neken nà tok piyau iwechippù kanau yau. ¹⁵Jesus uya tok panamappù, “Tùttuik ettàk nalik pe, Pharisee yamùk molopai Herod uya pùlomù yapuluwetanùttok pàk,” tukaik. ¹⁶Màlàyau tiyiwalà'nokon tok uselupappù, “Wate ya màlà masapùla kùyu kon pùla iwechi pàk,” tukaik. ¹⁷Jesus uya tok usenumenka ittuppù màlàpàk “Yà'là peichi iwechi pàk pùlomù pusak pùla iwechi tukaik tùuselupasan amyamlo? Yeneichi auya'nokon pùla nai wapùla ittu auya'nokon pùla

là? Eyewan kon ka' sa'man pe nai lù?” tukaik tok yekamappoppù ya. ¹⁸“Tenu ke ku messatàik, yene ka' auya'nokon pùla nai lù? Tùpana ke messatàik, yeta na' auya'nokon pùla nai? Molopai ittuichi auya'nokon pùla nai? ¹⁹Yà'là kaichalà ken wali'cha yamùk lùmà yak pùlomù pusak tonpappù yanukuppù auya'nokon mùttuyatàu, 5 pan neken ke 5000 pan kon kappon yamùk yewetù uya tùpo?” tukaik tok yekamappoppù ya. “12 kaichalà,” teppù tok uya. ²⁰“Molopai 7 pan pùlomù pusak pilipàssak ke nàlà 4000 pan kon yewetù uya tùpo, yà'là kaichalà nen wali'cha yamùk lùmà tanùkkapàsse itonpappù yanukuppù auya'nokon?” teppù ya tukka tok pàk. “7 kaichalà,” teppù tok uya. ²¹“Walà tùse ittu auya'nokon pùla lùppù?” tukaik tok yekamappoppù ya.

Jesus Uya Enpùn Kàyik Ipittà

²²Bethsaida pona tok uyàpùppù. Molo kappon yamùk uya enpùn kàyik nepùppù Jesus piyak. Molopai yappàttoppe ya tok uya ipawanattàppù. ²³Enpùn kàyik ya'chippù Jesus uya itemyatù pàk yalàppù ya pata yapai. Itenu pona tùwetatta tùpo temyatù tülùppù ya ipona. “Yà'làlà na' menyan?” tei'ma. ²⁴Enpùn uya tenu tülùppù, “Ewaik, kappon yamùk là tenyaik. Tùse yuk kasa tok usalà tenyaik,” teppù ya. ²⁵Jesus uya temyatù tütukkappù itenu yamùk pona. Sàlà yattai tenu tülùppù ya, wakù pe nen uchi itenu wechippù màlà tamù'nawolon yeneppù ya iwettok pe. ²⁶“Pata yak kesenpoikai,” tukaik telupaik Jesus uya yeunokoppù itùwùk tak.

“Àmàlà Mùkkàlà Christ” Tetok Peter Uya

(Matthew 16:13-20; Luke 9:18-21)

²⁷Jesus utàppù tùnenua ton pokonpe, pata yamùk Caesarea Philippi woino kon yawàlà. Asantau tùnenua ton yekamappoppù ya, “Yekamatàk upàk ànùk te ken kappon yamùk uya sàlà upàk?” tukaik. ²⁸“Tùulon kon uya John Enpataukanài pe ewechi” te màlà. “Tùulon kon uya Elijah te. Tùse tùulon kon uya Kaatù Maimu yenpoikanài tonpa pe eyesatù màlà,” teppù tok uya Jesus pàk. ²⁹“Amyamlo nen? Ànùk mùkayatàu nen upàk?” tukaik tok yekamappoppù ya. Peter uya imaimu yeikuppù, “Christ nen àmàlà,” tukaik. ³⁰“Kùyekamatàu ànù'là pàk,” teppù Jesus uya tok pàk.

Tùwelittok Pàk Jesus Uselupa

(Matthew 16:21-28; Luke 9:22-27)

³¹Jesus wepyattàppù tùnenua ton yenupa pàk, “Kàyik Mumu talu-mattàtok woton àsà pe. Tùnamasan itepulu yamùk, paatele yamùk yepulu yamùk, molopai Law pàk enupannan uya italumayippù pe inonkatok woton. Iwàtok woton, tùse iwe'wuluukatok woton àsolùwau wei tùpo,” tukaik. ³²Ichelupappù màlà wakù pe kulu tok uya ittu toppe. Màlàyau

Peter uya yalàppù miyaiwa molopai yàulàmappù ya. ³³Tùse Jesus welattàppù molopai tūnenupa ton yeneppù ya molopai àsà pe Peter yàulàma pe, “Itàkà uwinàpai Settan. Kaatù winàpainsu pen màlà eusenumenkatok tūse kappon winàpainsu nai'nùk,” tukaik.

³⁴Jesus uya tukkan kon kappon yamùk kà'mappù tūpyak tūnenupa ton pokonpe. “Ànù'là uya'là àippainsu wechi yau tàwà ne'nonkai, tàwà tūpulusukù yanùmùì molopai nūyàpùì uya'là,” teppù ya tok pàk. ³⁵“Ànù'là tūwemattok i'chelok tiyiwalok pe neken uya màlà ila'chima. Tūse ànù'là tūwemattok la'chimanàippù upàkànsau molopai wakù itekale pàkànsau uya màlà tàwàlilà wema'nàtok yepolo. ³⁶Yà'là ken yepolo kappon uya tamù'nawà wolù yawon kon yeposak tūuya tūse tūwemattok la'chimasak tūuya yau? Ipla! ³⁷Yà'làlilà pùla iwechi màlà kappon nùtùlù woton tūwemattok yepotukka toppe tūuya. ³⁸Ànù'là upàk molopai umaimu pàk nekkuli'mayai'nùk sàlape nai'nannùk àli ton molopai ailon ton pen kùlottau pàk nàlà Kàyik Mumu wekkuli'ma màlà, tùkàipùnù yakkwayi molopai wakù ton tiyinchelùyi yamùk pokonpe tūuyàpù yau,” teppù Jesus uya.

9 ¹“Ailon kulu sàlà, talà kappon yamùk man Kaatù wettok itepulu pe uyàpù tapàikketù ke yene tūuya'nokon wapiya tūwelikù woton kon pen,” teppù Jesus uya tok pàk.

Wemyakanmantok

(*Matthew 17:1-13; Luke 9:28-36*)

²6 pe wei tūpo Jesus uya Peter, James, John tawonnan yalàppù ta'là kawon wùk pona, tùmàlà pe'nokon neken tūwettok kon pe. Tok wechi itenupàkà tūse iwemyakanmappù tok yemlotopo. ³Ipon wenappù akkwa pe, aimu'ne kulu enkek pe. Ànù'là sàlà wolù yawon uya aimu'ne yà'làlilà yaimu'nakasak yentai. ⁴Molopai tok yemlotopona Elijah molopai Moses tawonnan usenpoikappù, tok uselupappù Jesus pokonpe. ⁵Peter uya Jesus pàk, “Ti'cha, wakù pe sa' talà we'nà'nokon man. Tapùì yamùk lùk-kwà koneka ina uya màlà àsolùwau, àwùk pe molopai Moses yùwùk pe molopai Elijah yùwùk pe tukaik,” teppù. ⁶Yà'là tetok tūuya ittu ya pùla iwechippù màlà masapùla tok wettapalipasak kulu wechippù. ⁷Màlà pe là katupluk uya tok waputtàppù, molopai mayin usetappù nen uchi katupluk kùlottau, “Pùsàlà mùkkàlà u'nùn kulu Umu. Yetatàk kon,” tukaik. ⁸Màlà yattai là inenupa ton uya tenu kon pininpappù tūse ànù'là yeneppù tok uya pen, Jesus neken nen uchi wechippù tok piyau.

⁹Wùk poi tūwuttà kon yau tok panamappù ya àsà pe, “Eneneppù kon kùsekamataù, Kàyik Mumu we'wuluuka tūwelikù tūpo ponalà,” tukaik.

¹⁰Màlàpàk ànù'là pàk tok uya yekamappù pen tok uselupappù tiyiwalà'nokon, “Yà'là te ken uchi ‘Weli'nà tūpo we'wuluukan,’ tawon uya màlà?” tukaik.

¹¹Tok uya Jesus yekamappoppù, “Yà'là peichi iwechi pàk Law pàk enupannan uya màlà Elijah uyàpù màlà wapiya te?” tukaik.

¹²Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Elijah uyàpù nen màlà wapiya tamù'nawolon yà'làlà konekaik. Walà tùse yà'là pe ken uchi iwechi pàk màlà iwe'menukasak, 'Kàyik Mumu wettalumattà màlà eke pe molopai inulunpa,' tukaik uchi?

¹³“Yekama uya sàlà àpàkù'nokon, Elijah uyàkkassak nen màlà, molopai yà'làlà i'che tùwettok kon kussak tok uya man iwinàkàik Kaatù Maimu yau iwe'menukasak ipàk kasa,” teppù Jesus uya tok pàk.

Àli Akkwalù Yen Walawok Uchipittà

(Matthew 17:14-21; Luke 9:37-43a)

¹⁴Tùnenupa ton tonpa yamùk piyak tùwelepansak kon yau, tukkan kon kappon yamùk wechi tok woi yeneppù tok uya. Molopai Law pàk enupannan usàulàma tok pàk.

¹⁵Màlà yattai Jesus yensak tùuya'nokon yau tok usenumenkappù kulu, molopai tok utàppù aitun pe yepose. ¹⁶“Yà'là pàk ken uchi àusàulàma kon màlà tok pàk?” tukaik Jesus uya tùnenupa ton yekamappoppù. ¹⁷Tewinan nà kàyik uya kappon yamùk kùlottapai imaimu yeikuppù, “Enupanài, umu nessak uya sàlà apyak. Àli akkwalù wechi yau pàk molopai iichelupa pùla ikussak ya pàk,” tukaik. ¹⁸“Yeposak ya yattai'ne, ikawai'manài non pona. Molopai tùwetaklonpitasen, tùyà kàlàlài'manài molopai iicha'manta. Màlàpàk enenupa ton tekamappoi yenpakka toppe tok uya, tùse tok uya ikuttok meluntàlù pùla nechii,” tukaik. ¹⁹Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Ailon tawonnan pen amyamlo sàlà yattaino kon! Yà'là pàkàlà ken sàlà apyau'nokon wechi molopai yà'là pàkàlà sàlà àpàlika kon uya? Walawok muleppù inettàk kon upyak,” tukaik. ²⁰Tok uya walawok muleppù nepùppù Jesus piyak. Màlà yattai là Jesus yensak tùuya yau Àli akkwalù uya walawok muleppù sa'mantanùpùppù. Iwekkawai'mappù non pona. Iwepelenpàtùppù molopai iwetaklonpitappù. ²¹“Yà'là motapai ken uchi sàlà kasa nettai?” teppù Jesus uya ikàipùnù pàk. Yeikuppù ya “Elekkwà motapai uchi. ²²Tukke itekkwa nen yenu'mapàssak ya màlà apok yak molopai tuna kak, imattanùpù'i'che. Ina pàk tàwà esentuppakà molopai ina ipùikattàkà ikuttok auya wechi molo yau,” teppù walawok kàipùnù uya. ²³“Ikupù auya yau! Tamù'nawolon wekkupù màlà ailon tawon ponalok pe,” teppù Jesus uya. ²⁴Màlà yattai walawok kàipùnù wentaimeppù, “Ailon ukayaik là. Kùpùikattàkà tàwà ailon te toppe uya màlà yentak lùywa,” tukaik.

²⁵Tukke kappon yamùk uyàpù aitun pe yene tùuya yau, Jesus uya àsà pe àli akkwalù pàk, “Àmàlà tùuselupasen pen molopai panattàppan akkwalù, àpàk waukayaik. Epakkakà mùkkàlà yapai molopai tu'ma kewontukkai

yak,” teppù. ²⁶Àli akkwalù wentaimeppù. Walawok sa'mantanùpùppù ya molopai iwepakkappù. Mâlâyau walawok wechippù iweli'chak kasa. “Iweli'chak man,” teppù tamù'nawolon kon uya. ²⁷Tùse Jesus uya wala-wok yemyatù pàk ta'chiik yanùmùppù màlâyau iwe'wuluukappù.

²⁸Molopai Jesus wewonsak tapù tak yau, inenupa ton uya yekamappop-pù tewincha iwechi yau, “Yà'là pe ken iwechi pàk ina uya àli akkwalù yenpakka pùla iwechi màlà?” tukaik. ²⁹“Wàpùlemantok [tùuta'lettàik pùla] uya neken sàlà yekkwa akkwalù yenpakka màlà molopai tùulon nà pùla man,” teppù Jesus uya tok pàk.

Jesus Uselupa Tukka Tùwelittok Pàk

(Matthew 17:22-23; Luke 9:43b-45)

³⁰Màlà pata nàmàppù Jesus molopai inenupa ton uya molopai tok utàppù Galilee yawàlà. Ànù'là uya i'nailà là tùwechi kon ittu i'che pùla Jesus wechippù, ³¹masapùla tùnenupa ton yenupa pàk iwechippù. “Kàyik Mumu tùlù màlà kappon yamùk yemyak. Tok uya iwànà màlà, tùse àsolù-wau wei tùpo iwe'wuluuka màlà,” tukaik. ³²Tùse inenupa ton wechippù iichelupasak ittu ya pùla, tùse tok usenalippappù enekamappopai pùla.

Ànùk Wechi Eke Peiwa

(Matthew 18:1-5; Luke 9:46-48)

³³Capernaum pona tùwelepansak kon yau, Jesus uya tùnenupa ton yekamappop-pù tapù tau, “Yà'là pàk ken euselupa kon nechii'nùk asantawàlà àuyàpù kon yau?” tukaik. ³⁴Tùse eppana tok wechippù masapùla asantawàlà tùuyàpù kon yau, “Ànùk wechi ken eke peiwa kulu kùklottau'nokon pe iwechi màlà?” tukaik tùuselupasak kon pàk. ³⁵Jesus weleutappù molopai 12 pan kon tùnenupa ton kà'mappù ya. “Ànù'là wapiya eppaino wechi màlà àkàmlàk molopai tamù'nawolon kon yapyoto pe nechii,” teppù ya. ³⁶Mule yanùmùppù ya molopai tok yemlotopona inonkappù ya satik pe. Temekun pona yanùmù'i'ma tok pàk, ³⁷“Ànù'là pùsàlà yekkwa mule yanùnnài uyesek yau uya uyanùmù màlà. Uyanùmù ya neken pen tùse uyeuno'nàippù yanùmù ya nàlà,” teppù ya.

Kùpokonomanài Pen Wechi Màlà Kùtonpa Pe

(Luke 9:49-50)

³⁸John uya Jesus pàk, “Enupanài, kàyik uya àli akkwalù yenpakka eyesek yau yentai ina. Mâlâyau ‘Kùkkupùì,’ nùkatai ina ipàk, masapùla kùtonpa kon pe pùla iwechi pàk,” teppù. ³⁹“Kùkkupùì, kùkatau,” teppù Jesus uya. “Ànù'là tensen yekkwa pen ku'nàippù uyesek yau, uselupa asse'ne là àli pe upàk pen màlà ikupù tùuya tùpo. ⁴⁰Màlàpàk mùkkàlà kùpokonomanài pen wechi màlà kùponalok kon pe. ⁴¹Màlàpàk ailon

kulu sàlà. Ànù'là àwoppanàippù tuna ke lùkkwà là masapùla uponalok pe ewechi pàk, uya tepeppù la'chima pen màlà,” teppù Jesus uya tùne-nupa ton pàk.

Wemakuiman Toppe Ku'nài

(Matthew 18:6-9; Luke 17:1-2)

42 “Ànù'là pùsamlo yekkwa ton nùkkwà ailon tawonnan upàk wemakuima toppe iku'nàippù wechi yau, wakù peiwa iwechi eppaino tuna kak yenu'masak eke tàk tewattàse i'mù pàk yau. 43 Molopai eyemyatù winà ewemakuima yau, yattàkà! Wakù peiwa iwechi màlà tewin itemyatù ewemapù talà yau, asa'là itemyatù apok tùusà'nùssen pen yak àutà yentai. [44 Apok yau tok weluweyi welikù pen màlà molopai apok usà'nùppù pen.] 45 Molopai atta winà ewemakuima yau, yattàkà! Wakù pe lùwiwa iwechi màlà tewin itta ewemapù yau, asa'là itta apok tùusà'nùssen pen yak àutà yentai. [46 Apok yau tok weluweyi welikù pen màlà molopai apok usà'nùpù pen.] 47 Molopai eyenu uya ewemakuima toppe àkupù yau, imokkakà! Wakù pe lùwiwa iwechi màlà tewin itenu Kaatù wettok itepulu pe yau ewechi yau, asa'là itenu apok tùusà'nùssen pen yak àutà yentai. 48 Molo tok weluweyi yamùk welikù pen màlà molopai apok usà'nùpù pen.

49 “Apok wechi màlà tok pàk pan tùsak kùyalì pona kasa. 50 Pan màlà wakù. Tùse ine'nek pe iwettok pùla iwenasak yau, yà'là kasa ken ine'nek pe tukka ima auya'nokon? Ene'mayi kon pe pan ayau'nokon nechii, molopai echitonpa pe ettàk kon,” teppù Jesus uya tok pàk.

Tùnoppù Kenan We'nonkatok Pàk Enupantok

(Matthew 19:1-12; Luke 16:18)

10 1 Màlà pata nàmàppù nen uchi Jesus uya molopai iitàppù Jordan latoi pon Judea pona. Kappon yamùk wepilittukkappù ipyak, molopai tok yenupappù ya tùwessek kasa là.

2 Pharisee yamùk tonpa yamùk uyàpùppù ipyak yekamappopàsse, ittui'che “Masa ina pàk yekamakà, Law yawàlà na' iwechi màlà kàyik uya tùnoppù nonka yau?” teppù tok uya. 3 Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Yà'là tukaik ken Moses uya yekamappù?” tukaik. 4 Tok uya imaimu yeikuppù, “Moses uya kàyik pàk, ‘Ànoppù ànnonkapai ewechi yau kaleta imenukakà ànoppù nonka pa,’ teppù,” tukaik. 5 Tùse Jesus uya tok pàk, “Moses uya imenukappù màlà masapùla sa'man pe eyewan kon wechi pàk. 6 Tùse sàlà pata non wepyattàppù motapai, ‘Kaatù uya màlà walawok molopai uli'chan tawonnan konekappù Kaatù Maimu uya yekamasak kasa.’ {GEN 1:27} 7 Màlàpàk màlà kàyik uya tùkàipùnù molopai tùsan tawonnan nàmà, [tùnoppù piyau tùwettoppe.] 8 Molopai ‘asa'lon kon wena tewin.’ {GEN 2:24} Wa iwechi wenai asa'là tok wechi

pen, tuse tewin neken. ⁹Kaatù niki'massan tewin tok wettope panta-katak kappon,” teppù Jesus uya Pharisee yamùk pàk.

¹⁰Tapùì tak tùwennapposak kon yau, inenupa ton uya Jesus yekamappòpù iichelupappù pàk. ¹¹Màlàyau Jesus uya yekamappù tok pàk, “Kàyik tùnoppù nonkanàippù uya tùulon mali'masak wechi màlà ailon pe pùla wapiyalok tùnoppù winàkàik. ¹²Màlà kasa nàlà nossan uya tütayappù nonkasak molopai tùulon mali'masak ya yau, iwemakuimasak nàlà màlà,” teppù Jesus uya tùnenupa ton pàk.

Jesus Uya Mule Yamùk Lùkkwà Pùlema

(Matthew 19:13-15; Luke 18:15-17)

¹³Kappon yamùk uya mule yamùk nepùppù Jesus piyak tok yappàttoppe ya, tuse inenupa ton uya tok yàulàmappù. ¹⁴Màlà yensak Jesus uya yau iwessakoloppù molopai tùnenupa ton pàk, “Tàwà mule yamùk lùkkwà nùyàpùì upyak. Tok kùseleutanùttàu! Masapùla Kaatù wechi màlà pùsam-lo walainon yepulu pe,” teppù. ¹⁵“Ailon kulu sàlà, ànù'là Kaatù yanùmù ya pùla nai'nùk tepulu pe mule nai'nùk kasa, wewomù pen màlà Kaatù wettok Itepulu pe yak.” ¹⁶Màlàyau mule yamùk yanùmùppù ya temekun pona. Temyatù nonkappù ya tok pona molopai tok pùlemappù ya.

Temamin Kenan Kàyik

(Matthew 19:16-30; Luke 18:18-30)

¹⁷Jesus wessalattàkassak tùutà pàk tuse kàyik uyàpùppù ipyak, tese'muyok iwenappù itemlotopo molopai Jesus yekamappòpù ya, “Wakù Enupanài, yà'là kupù uya ken tàwàlàlà wema'nàtok yepotoppe uya?” tukaik. ¹⁸Màlàyau Jesus uya yekamappòpù, “Yà'là peichi iwechi pàk uyesatù auya màlà wakù tukaik? Wakù pùla iwechi màlà, tuse Kaatù neken. ¹⁹Usenupantok mùttuyaik, ‘Kappon kù'wànài, anmali'mappù pen pokonpe kechii, amak pe kechii, kasei pe kechii, ànù'là tennakase kù'lapumai, asan molopai àkàipùnù tawonnan tùnamaik ekkà, tawon,” teppù Jesus uya. {EXO 20:12} ²⁰Màlàyau Jesus pàk, “Enupanài, tamù'nawàlà sàlà yamùk kussak uya man elekkwà pe wechi motapai,” teppù ya. ²¹Jesus uya tù'nùn pe yeneppù, molopai ipàk, “Tewin neken nà ànkupù molo man. Itàkà apyau nai'nùk ichilanmata molopai yà'là pùnnon yemyak pùlayatta tùlùpa. Màlàyau temamin ke ewechi màlà epùn po. Molopai àikkà uya'là,” teppù. ²²Sàlà yetasak tùuya yau, kàyik yepata wemyakanmappù kulu molopai iitappù màlà tùusewankono'maik, masapùla tukke mamin yesak pe tùwechi pàk.

²³Jesus welattàppù tùnenupa ton yense, màlàyau tok pàk “Sa'man pe iwechi màlà temamin kenan kon kulu pona Kaatù yanùmù tok uya tepulu kon pe yentai,” teppù ya. ²⁴Inenupa ton usenumenkappù kulu

màlà iichelupa pàk. Tùse Jesus uya tukka tok pàk, “Umunkà yamùk, sa'man pe Kaatù yanùmù kappon yamùk uya tepulu kon pe wechi màlà! [Mùkyamlo temamin ke we'nàtok pàk enpen tùwessen.] ²⁵Sa'man pe pùla lùwiwa iwechi màlà camel wepakka akkussa yenu yeuta yai yau, mùkkàlà kappon temamin kenan uya Kaatù yanùmù tepulu pe yentai,” teppù. ²⁶Màlà yentak inenupa ton usenumenkappù kulu eke pe molopai tiyiwalà'nokon, “Ànùk yekkwa wepùikattà nen ken uchi màlà?” teppù tok uya. ²⁷Jesus uya tok yeneppù molopai tok maimu yeikuppù ya. “Kappon pona sa'man pe iwechi màlà, tùse Kaatù pona pùla. Tamù'nawolon màlà sa'man pen Kaatù pona,” tukaik.

²⁸Màlà yattai Peter uselupappù, “Tamù'nawolon nànsak ina uya man molopai aya'là ina uyàssak,” tukaik. ²⁹“Ailon kulu sàlà,” teppù Jesus uya tok pàk, “Ànù'là tùwùk nànnàippù, wapùla takonnon, tùlunan wapùla tùwàlichì ton wapùla tùpachi ton, wapùla tùsan, tùkàipùnù wapùla tùmunkà yamùk, wapùla tù'mà nànnàippù upàkànsau molopai wakù itekale pàkànsau, ³⁰uya màlà màlà yentai tukke 100 pe itek kwa sàlà yattai tùwùk molopai takonnon, tùlunan, tùwàlichì ton, tùpachi ton, tùsan, tùkàipùnù, tùmunkà yamùk molopai tù'mà yamùk yepolo, tùwettalu-mattàtok pokonpe nàlà kan uchi. Molopai nùyàssai'nùk pata weyu yau tàwàlàlà wema'nàtok yepolo ya màlà. ³¹Tùse tukkan kon sàlàpe wapiya nai'nannùk wechi màlà àkàmlàk molopai sàlàpe àkàmlàk nai'nannùk wechi màlà wapiya,” teppù Jesus uya.

Jesus Uselupa Tùwelittok Pàk Tu'ma

(Matthew 20:17-19; Luke 18:31-34)

³²Tok utàppù asantawàlà Jerusalem pona. Jesus utàppù tok wapiya. Inenupa ton usenumenkappù kulu molopai kappon yamùk tok ya'là tùwessan usenalippappù. Molopai Jesus uya tùnenupa ton 12 pan kon neken tùpantakaik tok pàk tùpàk tùwekkupù woton yekamatukkappù. ³³“Masa yetatàk kon, utàn'nokon sàlà Jerusalem pona. Màlàyau Kàyik Mumu tùlù màlà Eke ton paatele yamùk yepulu ton molopai Law pàk enupannan yemyak. ‘Tàwà iwelikù màlà’ te tok uya màlà ipàk, molopai Jew yamùk yemyak màlà itùlù tok uya. ³⁴Tok uya imottùnpa màlà molopai tok wetattapàtù ipona. Tok uya ippoppàtù màlà molopai tok uya iwànà. Molopai àsolùwau wei tùpo iwe'wuluuka màlà,” teppù Jesus uya.

James Molopai John Wettok Pawana Pàk

(Matthew 20:20-28)

³⁵James molopai John tawonnan, Zebedee munkà yamùk uyàpùppù Jesus piyak, “Enupanài, ina ponalok pe yà'làlà ina nekamappo kupù auya i'che ina man,” teppù tok uya. ³⁶“Yà'là kupù uya i'che messatàu?”

tukaik Jesus uya tok yekamappoppù. ³⁷“Anamatok weyu yattai apyau ina mùkupùik, tewin kamik pen eyemyatù winà ilatoi winà tùulon tukaik,” teppù tok uya. ³⁸Tùse Jesus uya tok pàk, “Enekamappo kon ittu auya'nokon pùla messatàik. Ussawù yawon ken na' uchi inchi auya'nokon? Tamù'nawàlà na' wettalumattàtok unpàlika pàlika nàlà auya'nokon?” teppù. ³⁹Tok uya imaimu yeikuppù, “Ina uya ikupù màlà,” tukaik. Málàyau Jesus uya tok pàk, “Màlà tinchiyai'nùk, inchitok auya'nokon woton molopai tùpàlikayai'nùk wettalumattàtok nàlà pàlika auya'nokon màlà,” teppù. ⁴⁰“Tùse unkuupù pen màlà ànùk wettok upyau sàwinà'ne. Sàlà pata yamùk màlà mùkyamlo iponalok pe iwekonekasak kon ponalok,” teppù Jesus uya.

⁴¹Tùulon kon 10 pan kon inenupa ton uya yetasak yau tok usàulàmappù James molopai John tawonnan pàk. ⁴²Jesus uya tamù'nawàlà tūnenupa ton kà'mappù tūpyak molopai tok pàk, “Mùttuyatàik Jew yamùk pen kùlottau itepulu pe tukaik tūusesassan wechi eke pe kulu kappon yamùk yepoi molopai eke ton itepulu yamùk mùkyamlo tapàikketù kon yapulànnan tok yepoi. ⁴³Tùse màlà kasa pùla man àklottau'nokon. Ànù'là eke pe eppaino wechi yau, ayapyoto kon pe iwechi màlà. ⁴⁴Molopai mùkkàlà wapiya eppaino wechi màlà tamù'nawolon kon yapyoto pe. ⁴⁵Masapùla Kàyik Mumu uyàpùppù nàlà tapyoto ke esse pen màlà. Tùse kappon yamùk yapyoto pe esse iyàpùppù molopai takkwalù tùse tukkan kon kappon yamùk yepek pe,” teppù ya.

Enpùn Bartimaeus Ipittà Jesus Uya

(Matthew 20:29-34; Luke 18:35-43)

⁴⁶Màlàyau Jericho pona tok uyàpùppù. Jericho nàmà Jesus uya tūnenupa ton molopai tukkan kon kappon yamùk pokonpe yau, enkui molopai enpùn kàyik Bartimaeus itesek Timaeus mumu yepoloppù tok uya chichiu pe asanta yena po. ⁴⁷Jesus mùkkàlà Nazareth pon tukaik yetasak tūuya pàk iwentaimeppù, “Jesus, David mumu, upàk tàwà esentuppakà!” tukaik. ⁴⁸Tukkan kon kappon yamùk uya eppana iwettoppe yàulàmappù. Tùse iwentaimeppù eke peiwa, “Jesus, David mumu, upàk tàwà esentuppakà!” tukaik. ⁴⁹Jesus weleutappù molopai, “Ikà'matak kon,” teppù ya. Màlà yattai tok uya enpùn kà'mappù. “Panappe ekkà, e'wuluukakà, àkà'mayan,” teppù tok uya. ⁵⁰Enpùn uya tassan yenu'mappù, iwe'wuluukappù molopai Jesus piyak iyàpùppù. ⁵¹Màlàyau Jesus uya yekamappoppù, “Yà'là kupù uya i'che messan àponalok pe?” tukaik. Málàpàk enpùn uya Jesus pàk, “Enupanài, pata enenpai wessaik,” teppù. ⁵²“Itàkàichi eye'matawà, ailon tetok auya uya màlà àkussak wakù pe,” teppù Jesus uya. Màlà yattai là pata yeneppù ya màlà molopai ya'là iitàppù asantawà.

*Jesus Welepamù Jerusalem Pona**(Matthew 21:1-11; Luke 19:28-40; John 12:12-19)*

11 ¹Jerusalem winàkàik tok uyàpù pata Bethphage molopai Bethany pona yau, Olive Tùpù pona tok uyàpùppù. Jesus uya asa'là tùnè-nupa ton yeunokoppù, ²Suwa tei'ma “Itàtək kon pata lùkkwà eyemloto kon po nai'nùk yak. Ewelepansak kon yau, tonki mule yewattàsak yepolo auya'nokon màlà, ànù'là wechippù ipo lùppù pen. Meukatàik molopai mùnettàik upyak. ³Ànù'là uya àpàkù'nokon, ‘Yà'là pe iwechi pàk tonki mule yeuka auya'nokon màlà?’ te yau, ‘I'che kulu ina yepulu wessak pàk, molopai ina uya innappo màlà asse'ne, mùkatàik,’” teppù Jesus uya. ⁴Tok utàppù molopai tonki mule yepoloppù tok uya asantau, yewattàsak manatta pàk molopai tok uya yeukappù. ⁵Kappon yamùk satik pe tùwessan uya Jesus nenupa ton yekamappoppù, “Yà'là pe iwechi pàk tonki mule yeuka auya'nokon màlà?” tukaik. ⁶Màlàyau Jesus uselupappù lùppù yekamappù tok uya. Màlàpàk tàwà tok kupùppù kappon yamùk uya. ⁷Tok uya tonki mule nepùppù Jesus piyak. Tùpon kon nonkappù tok uya ipona. Molopai Jesus wenukuppù ipona. ⁸Tukkan kon uya tùpon kon yakon yawenenkappù asantawàlà. Tùulon kon uya tale ke'nan yei panta yattàsak tùuya'nokon umà yau lùppù yawenenkappù. ⁹Mùkyamlo wapiya iitàsak kon molopai ite'mappù pàk tùwessan wentaimeppù, “Hosanna, Kaatù yapulàkà!

Kaatù uya itepulu yesek yau nùyàssai'nùk pùlema màlà! {ZEC 9:9}

¹⁰ Kaatù uya itepulu pe ina kàipùnù,

“Hosanna, Kaatù yapulàkà!” (11:9)

Kin David wettok nù'yàssai'nùk pùlema màlà!

Hosanna, Kaatù kak yawon yapulà sàlà," tukaik.

¹¹ Jesus welepamùppù Jerusalem pona, molopai iitàppù Kaatù yùwùk tak. Tamù'nawolon yeneppù ya molo. Tùse pata uko'mankassak yau 12 pan kon tùnenupa ton pokonpe iitàppù Bethany pona.

Jesus Uya Fig Yek Pa'nùpùppù

(Matthew 21:18-19)

¹² Iwemassak pe Bethany poi tùwennappo kon yau, Jesus wapàkkassak wechippù. ¹³ Mei kulu pùla là fig yek yeneppù ya tale ke. Iitàppù itepelu wechi molo yense. Iwelepansak ipyak tùse, yale pe neken iwechippù. Masapùla iwepetatok yattai pe pùla iwechi pàk. ¹⁴ "Ànù'là uya eyepelu nattukka pen màlà," teppù ya ipàk. Inenupa ton uya yetappù màlà.

Kaatù Yùwùk Tak Jesus Utà

(Matthew 21:12-17; Luke 19:45-48; John 2:13-22)

¹⁵ Tok welepansak Jerusalem pona yau Jesus wewomùppù Kaatù yùwùk tak. Màlàyau kappon yamùk yà'làlà chilanmannan molopai ye'mannan yenpakappù ya Kaatù yùwùk tapai. Molopai pùlayatta yapon molopai wakokkwa yamùk chilanmannan yapon tawon lattàppù ya nàlà. ¹⁶ Ànù'là uya Kaatù yùwùk pùloloji polo yà'làlà yalà i'che pùla iwechippù. ¹⁷ Kappon yamùk yenupa tùuya yau tok pàk yekamappù ya "Kaatù Maimu we'menukasak man, 'Uyùwùk wechi màlà wàpùleman yùwùk pe tùpatalo'nan kon kappon yamùk ponalok pe,' tesak. {ISA 56:7} Tùse amak ton uso'nantok itak pe ikussak auya'nokon man!" tukaik. {JER 7:11}

¹⁸ Eke ton paatele yamùk molopai Law pàk enupannan uya yetappù. Màlàyau iwàtok tùuya'nokon iwinà woton ittui'che tok wechippù. Tok usenalippappù ipàk masapùla tukkan kon kappon yamùk yenumenkasak enupantok ya uya pàk.

¹⁹ Ko'manpe iwenasak yau Jesus molopai inenupa ton utàppù, màlà pata yapai.

Usenupantok Fig Yek Pàkàlà

(Matthew 21:20-22)

²⁰ Iwemassak pe ko'làma, tùutàppù kon yawalà lùppù tùutà kon yau, fig yek yeneppù tok uya iwaipùtasak tamù'nawalà imik pokonpe. ²¹ Màlàyau Peter uya ittuppù molopai Jesus pàk, "Ti'cha, masa yenkà! Fig yek anpa'nùpùppù waipùtasak man," teppù. ²² Jesus uya tok maimu yeikuppù, "Ailon katàk kon Kaatù pàk," tukaik. ²³ "Ailon kulu sàlà, ànù'là sà wùk pàk, 'Atamakà molopai tuna kak epukakà,' tawon, kasei tetok tùuya pùla tewan yau tùwenaik, tùse ailon tukaik neken, wate ya yau

iponalok pe iwekkupù màlà. ²⁴Màlàpàk yekama uya sàlà àpàkù'nokon. Yà'làlà yekamappo auya'nokon àwàpùlema kon pe yau, ailon mùkatàik yepolo auya'nokon pàk. Molopai yepolo auya'nokon màlà. ²⁵Satik pe echii'ma àwàpùlema yau ànù'llà uya àli kussak ewinàkàik ittu auya yau ipàk esentuppakà. Kaatù, Àkàipùnù epùn pon usentuppa toppe nàlà amakuyi pàk. [²⁶Tùse eusentuppa pùla iwechi yau, Àkàipùnù epùn pon usentuppa amakuyi kon pàk pen màlà,] teppù Jesus uya.]

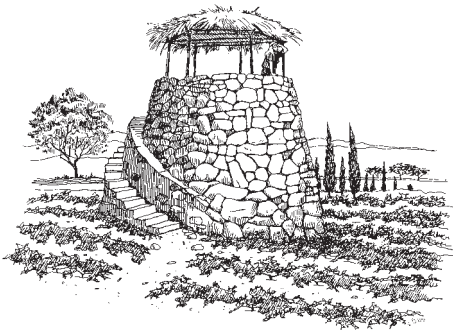
Jesus Yapàikketù Pàk Yekamappoppù

(Matthew 21:23-27; Luke 20:1-8)

²⁷Tok welepantukkappù Jerusalem pona. Molopai Jesus usalà Kaatù yùwùk pùloloì polo tùse, eke ton paatele yamùk molopai Law pàk enupannan molopai eke ton tünamasan nàlà uyàpùppù ipyak. ²⁸Tok uya yekamappoppù, “Ànùk yapàikketù winà ken uchi sàlà yamùk kupù auya màlà, wapùla ànùk apàikkek ke elepatai sàlà yamùk kupù pa?” tukaik. ²⁹Jesus uya tok maimu yeikuppù, “Tewin nà eyekamappo kon uya sàlà, yekamasak auya'nokon yau, yekama uya nàlà màlà àpàkù'nokon ànùk yapàikketù ke sàlà yamùk kupù uya. ³⁰I'nai winàpai ken John uya enpa-taukantok tùuya yapàikketù yepoloppù màlà? Epùn poi ka'lù, wapùla kappon yamùk winàpai? Upàk yekamatàk kon!” tukaik. ³¹Tok uselupappù tiyiwalà'nokon, “Yà'là te'nokon sàlà, epùn winàpai tesak yau, ‘Yà'là pe ken uchi iwechi pàk ailon tukaik pùla mettantàu?’ te ya, ³²tùse ‘kappon yamùk winàpai,’ tesak yau,” teppù tok uya. Tok usenalippappù màlà kappon yamùk pàk, masapùla tamù'nawolon kon uya John ittu ailon kulu Kaatù Maimu yenpoikanài pe pàk. ³³Màlàyau tok uya Jesus maimu yeikuppù, “Ina uya ittu pùla man,” tukaik. Jesus uya tok pàk, “Yekama uya pen nàlà sàlà ànùk yapàikketù yau sàlà yamùk kupù uya,” teppù.

Umà Yesak Pantomù

(Matthew 21:33-46; Luke 20:9-19)

*Kau umà yene yapon woton
konekappù ya. (12:1)*

12 ¹Jesus uya tok yelupappù panton yau, “Kàyik uya chi'nak itek kùyali grape itesek, pàmappù umà yau. Umà woi kulala tùlùppù ya. Non yakappù ya wain kaklàtok tùuya yau pe, molopai kau umà yene yapon woton konekappù ya. Màlàyau kàyik yamùk yepoloppù ya umà mainanpa toppe tok uya, molopai iitappù tùulon pata yak. ²Kùyali wappùtok yattai,

tapyoto yeunokoppù ya umà mainanpannan piyak grape yepose tùponalok pe. ³Tùse tok uya itapyoto ya'chippù. Tok uya ippoppàtùppù molopai tok uya yeunokoppù yà'làlà pùla. ⁴Umà yesak uya tu'ma tùulon tapyoto yeunokoppù, tok uya ippai yai iwànàppù, molopai kuli'mak àsà kupùppù tok uya ipàk. ⁵Umà yesak uya tu'ma tùulon tapyoto yeunokoppù, molopai tok uya iwànàppù. Màlà kasa tùulon kon kupùppù tok uya. Tùulon ippoppàtùppù tok uya molopai tùulon wànàppù tok uya. ⁶Umà yesak piyau màlà tewinan nùppù kappon wechippù ineunoko i'nùn kulu imu, màlàyau mùkkàlà yeunokoppù ya màlà iwenukapù pe, 'Tok uya ken umu nama ko,' tei'ma. ⁷Tùse umà mainanpannan uya tiyiwàlà'nokon, 'Pùsàlà mùkkàlà umà yesak mumu. Iwàpai'nokon i'mà lùppù wettoppe kùponalok kon pe!' teppù. ⁸Umà yesak mumu ya'chippù tok uya, iwànàppù tok uya molopai iweli'chak yenu'mappù tok uya umà yapai.

⁹“Yà'là kupù ken umà yesak uya? Iyàpù màlà molopai mùkyamlo tükka ya nen uchi, umà tülù ya tùulon kon yemyak imainanpa toppe tok uya,” tukaik Jesus uya panton yekamappù. ¹⁰“Kaatù Maimu yau ken na' yennài nan pen amyamlo?” tukaik, Jesus uya tok yekamappoppù, “Tàk tapùì yamùnnan nùnulunpappù wenasak man i'che we'nàtok pe.

¹¹Sàlà kussak màlà Itepulu Kaatù uya molopai yene'nokon man usenumenkantok kulu ipàk pe!’” teppù Jesus uya.

{PSA 118:22-23}

¹²Jew yamùk yepulu yamùk wechippù màlà Jesus ya'chi'che. Masapùla sàlà panton yekama ya tiwinàkài'nokon ittusak tùuya'nokon pàk. Tùse tok usenalippappù màlà ilinà kappon yamùk pàk. Màlàpàk tok utàppù nen uchi iwìnàpai.

Usekamappontok Pata Yesak Ye'matok Pàk

(Matthew 22:15-22; Luke 20:20-26)

¹³Màlà tùpo Pharisee tonpa yamùk molopai Herod nenupa ton tawonnan yeunossak tok uya wechippù Jesus piyak, iichelupa winà ya'chi toppe tùuya'nokon yekamappopàsè. ¹⁴Tok uyàpùppù ipyak molopai yekamappoppù tok uya. “Enupanài, ailon pe ewechi ittuyan ina. Yà'là tukaik sa' kappon yamùk nùsenumenkayan ko tukaik là tùutaimelunpasen pen àmàlà. Ànùk pe là kappon wechi ittui'che tùwessen pen, tùse ailon pàk enupanài àmàlà Kaatù yeselu kappon ponalok pàk. Ina pàk yekamakà. Ikasa na' màlà Caesar yemyak pata ye'ma wechi? Wapùla kane? ¹⁵Ina uya ken na' ye'ma, wapùla kane?” tukaik. Tùse tok usennaka ittu tùuya pàk, “Yà'là peichi iwechi pàk uya'chi'che ewechi kon màlà? Pùlayatta pun inettàk kon yentoppe uya,” teppù ya tukka tok pàk. ¹⁶Màlàpàk tok uya pùlayatta pun nepùppù. “Ànùk yenpata ken sà, molopai ànùk yesek

màlà sà?” tukaik tok yekamappòpù ya. Tok uya, “Caesar,” teppù ipàk. ¹⁷Jesus uya tok pàk, “Caesar piyak ye'matàk màlà Caesar ponalok, molopai Kaatù piyak ye'makà màlà Kaatù ponalok,” teppù. Mâlàpàk tok usenumenkappù ipàk.

We'wuluukantok Pàk Usekamappontok

(Matthew 22:23-33; Luke 20:27-40)

¹⁸Sadducee yamùk uyàpùppù Jesus piyak. Pùsamlo wechippù màlà iweli'chak lùppù we'wuluuka pen tawonnan pe. ¹⁹Tok uya Jesus pàk, “Enupanài, Moses uya sàlà enupantok menukappù man ina ponalok pe. 'Kàyik welikù tùnoppù tùnànse tùmunkà ke pùla yau, mùkkàlà kàyik yakon uya màlà inoppù lùppù yanùmù tùnoppù pe mule yamùk yepotoppe tùuya'nokon mùkkàlà iweli'chak lùppù munkà pe,' tukaik,” teppù. ²⁰“7 kaichalà màlà walawoti'chi wechippù. Wapiyalok wemali'mappù molopai iwelikùppù imunkà pùla. ²¹Yakon uya mùkkàlà lùppù mali'mappù molopai iwelikùppù imunkà woton pùla làma. Molopai tok solùwano wechippù màlà kasa lùppù. ²²Tamù'nawàlà tok tonpassan wechippù wa. Tùse 7 pan kon welikùppù imunkà pùla, molopai àkàmlàk lùppù nàlà nossan welikùppù. ²³Ànùk noppù pe ken iwechi weli'nà tùpo we'wuluukantok yattai tok we'wuluukasak yau? Tamù'nawàlà 7 pan kon kàyik yamùk noppù pe iwessak tùse!” teppù tok uya.

²⁴Jesus uya tok pàk, “Yennakasak pe messatàik! Masapùla Kaatù Maimu ittu auya'nokon pùla iwechi pàk, wapùla imeluntàlù ittu auya'nokon pùla nàlà iwechi pàk,” teppù. ²⁵“Iweli'chak kon we'wuluukasak yau, epùn pon kon inchelù yamùk kasa nen uchi tok wechi màlà tok wemali'ma pen. ²⁶Iweli'chak kon we'wuluukasak pàk, Moses nùmenukappù ken na' uchi yene auya'nokon pùla iwechi màlà, apok ipokon yuk yekale? Màlà motau iwe'menukasak màlà Kaatù uya Moses pàk, 'Iulà mùkkàlà Abraham Kaatùyi, molopai Isaac Kaatùyi, molopai Jacob Kaatùyi,' teppù. {EXO 3:6} ²⁷Pàli'yawon kon Kaatùyi nen mùkkàlà, Iweli'chak kon Kaatùyi là pen nen. Yennakasak pe kulu messatàik!” teppù Jesus uya tok pàk.

Eke Usenupantok

(Matthew 22:34-40; Luke 10:25-28)

²⁸Tewin nà Law pàk enupannan tonpa uyàpùppù uselupan yetase. Wakù pe Sadducee yamùk maimu yeiku Jesus uya yetasak tùuya pàk iyàpùppù ipyak yekamappoik. “Tamù'nawolon enupantok kùlottaui 'nài wechi màlà tükussen pe kulu tүүлon kon yentai?” tukaik. ²⁹Jesus uya imaimu yeikuppù, “Tükussen kulu enupantok kùlottawon màlà, 'Yetatàk kon, Israel yamùk! Itepulu Kùkaatùyi mùkkàlà tewinan neken Itepulu. ³⁰Itepulu Akaatùyi i'nùnmakà tamù'nawàlà eyewan ke, tamù'nawàlà ayakkwalù

ke, tamù'nawàlà eusenumenkatok ke molopai tamù'nawàlà emeluntà-lù ke,' tawon. {DEU 6:4-5} ³¹Sàlà màlà yakon tükussen kulu enupantok. 'Ayakontalù i'nùnmakà eyiwalà mechi'nùnmayai'nùk kasa,' tawon. {LEV 19:18} Sàlà yamùk asa'lon enupantok yentaino pùla iwechi màlà," tukaik. ³²Law pàk enupanài uya Jesus pàk, "Ikasa messaik, Enupanài, ailon pe tewinan mùkkàlà Kaatù. Molopai ànù'là kaatù pùla iwechi màlà, tuse mùkkàlà neken. ³³Kaatù i'nùnmakà tamù'nawàlà eyewan ke, tamù'nawàlà eusenumenkatok ke, tamù'nawàlà ayapàikketù ke. Molopai ayakontalù i'nùnmakà eyiwalà mechi'nùnmayai'nùk kasa mùkapàssaik. Wakù peiwa màlà sàlà asa'lon enupantok yawàlà we'nà wechi, tùpottàsen nà tùlù Kaatù yemyak yentai molopai kamo tùlù yentai," teppù ya. ³⁴Jesus uya, ikasa yei'chak ya yetasak tùuya pàk, "Mei pùla messaik Kaatù yanùmù auya eyepulu pe piyau," teppù ipàk. Màlà motapai tamù'nawolon kon usenalippappù enekamappapai pùla.

Christ Pàk Ekamappontok

(Matthew 22:41-46; Luke 20:41-44)

³⁵Jesus uya kappon yamùk yenupa Kaatù yùwùk pùlolo po yau, "Atta ken uchi iwechi pàk màlà Law pàk enupannan uya Christ mùkkàlà David pa te nai'nùk?" teppù. ³⁶"David uya Wakù Akkwalù yapàikketù yau, 'Itepulu uya Uyepulu pàk, Eleutakà upyau kamik winà pùla, eyeyatonnon nonka uya atta yokkoik ponalà,' teppù. {PSA 110:1} ³⁷David uya tùmàlà pe Christ yesatù Uyepulu tukaik tuse, yà'là kasa ken uchi ipa pe iwechi màlà?" teppù Jesus uya tok pàk. Tukkan kon kappon yamùk uya Jesus uselupa yetappù tùutauchinpaik.

Panamantok Law Pàk Enupannan Pàk

(Matthew 23:1-36; Luke 20:45-47)

³⁸Tok yenupa tùuya yau, "Masa Law pàk enupannan yeselu mentàik, kusan tùpon kon yau asapaino kon mùkyamlo, kappon yamùk uya telupa kon i'chelok kon tukkan kon kappon yamùk kùlotta. ³⁹Molopai wakù kulu aponnok po eppaino kon wepili'nàtok itak tau. Uta'lettàntok yamùk patassek yau namantok patassek motau eppaino kon. ⁴⁰Itayappù iweli'chak lùppù yùwùk mukkannan mùkyamlo, tachin pe tùwàpùlemasan tùulon kon uya tetatok kon pe. Tok uya màlà eke kulu wettalumattàntok yepolo," teppù Jesus uya.

Yà'là Pùn Nossan Nùtùlù Kaatù Piyak

(Luke 21:1-4)

⁴¹Kaatù yùwùk tau Jesus weleutasak wechippù pùlayatta yen yessumla. Tukkan kon kappon yamùk uya pùlayatta tùlù yenepù ya. Molopai tukkan kon ipùlayattayikek ton uya, tukke pùlayatta tùlùppù. ⁴²Italumayippù

sa'ne nossan itayappù iweli'chak lùppù uya malalon kulu asa'lon nùkkwà kalukuli pùlayatta pun tülùppù. ⁴³Màlàyau tünenupa ton kà'mappù ya tùpyak. Tok pàk, “Ailon kulu sàlà, pùsàlà entuppa'no sa'ne nossan itayappù iweli'chak lùppù uya eke peiwa itùsak man, tùulon kon yentai. ⁴⁴Masapùla tok uya màlà eke pe iwechi pàk màlà yapai itùsak. Tùse pùsàlà nossan uya màlà tamù'nawàlà tùpyawon tùwemattok ipàk pan tùsak,” teppù Jesus uya.

Jesus Uselupa Kaatù Yùwùk Umattatok Pàk

(Matthew 24:1-2; Luke 21:5-6)

13 ¹Jesus utà Kaatù yùwùk tapai yau, inenupa ton tonpa uya Jesus pàk, “Masa yenkà Enupanài, wakù ton kulu tàk yamùk molopai eke ton tapùì yamùk!” teppù. ²Jesus uya imaimu yeikuppù, “Sàlà yamùk ku eke ton tapùì yamùk menyaik? Tewin nà tùpatassek yau tàk usene pen màlà. Tamù'nawàlà tùmatta woton màlà,” teppù.

Usewankono'mantok Molopai Talumattàntok

(Matthew 24:3-14; Luke 21:7-19)

³Jesus wechippù màlà chichiu pe Olive Tùpù po, Kaatù yùwùk yessumla. Màlà yattai Peter, James, John molopai Andrew tawonnan uya yekamappoppù tükkenan yau.

⁴“Masa yekamakà ina pàk, yà'là yattai ken sàlà yamùk wechi molopai yà'là wechi yentok ipàkàlà pe sàlà yamùk wekkupù yau?” teppù tok uya.

⁵Màlàyau Jesus uya tok pàk, “Enpen ettàk kon, ànù'là uya kasei pàk eyenkuttà kon tukaik. ⁶Tukkan kon kapon yamùk uyàpù màlà uye-sek yau, màlàyau tok uya màlà, ‘Mùkkàlà iulà!’ te, molopai tukkan kon kapon yamùk yenkuttà tok uya. ⁷Tùwepanta'masan wechi màlà, molopai wepanta'mantok pàk tùuselupasan yeta auya'nokon yau kesenalippatàu. Màlà yekkwa yamùk wekkupù màlà, tùse masa lùppù iwenukattok wechi màlà. ⁸Pata uya màlà tùulon pata panta'ma, molopai pata yesan wepanta'ma màlà tùulon kon pata yesan pokonpe. Tùlùpùnù yamùk wechi màlà molo tùpatalo'nan pata yamùk yawàlà, molopai iwan pe pata wechi. Tùwentusen we'chi'mosak wapiya kulu kasa sàlà yamùk wechi màlà.

⁹“Tùse amyamlo enpen ettàk kon, aya'chi kon màlà konssùlù yamùk uya. Molopai eyippoppàtù kon màlà kapon yamùk wepilittok itak tau. Kapon yamùk yepulu ton yemlotopona màlà asalattà kon upàkànsau, molopai kin yamùk yemlotopo upàk euselupa kon pa. ¹⁰Iwenukattok wapiya wakù itekale usekamatok wechi màlà tamù'nawàlà pata yawon kon kapon yamùk pàk. ¹¹Molopai aya'chi kon tùpo ayasak kon àkottù-mase'nokon yau, kataimelunpatàu yà'là tetok là auya'nokon ittui'che, euselupatok kon yattai pe iwechi yau eyelupatok kon ke meselupatàik, ewinàpaino ke pùla màlà euselupa tùse Wakù Akkwalù winàpaino ke.

12“Kàiyik yamùk uya màlà takon kon wapùla tùlui kon tùlù iwàtoppe. Tok kàipùnù uya màlà tùmunkà tùlù tok wàtoppe. Molopai imunkà yamùk welattà màlà tùsan kon, tùkàipùnù kon winàkàik tok wàtoppe. 13Kappon yamùk uya màlà tùtalamayi kon pe àkupù kon upàkànsau. Tùse mùkkàlà meluntà pe iwessak lùppù iwenukapù ponala pùikattà Kaatù uya màlà,” tukaik.

Àli Kulu Usenalippantok

(Matthew 24:15-28; Luke 21:20-24)

14“Kaatù yewanma pe nai'nùk mattantok ku'nài yene auya'nokon tùpatassek pen yau, yau.” {DAN 9:27; 11:31; 12:11}

Tàwà Kaatù Maimu yennài nùttui. “Mùkyamlo Judea po tùwessan nepeik wùk yamùk pona. 15Molopai mùkkàlà tùwùk nakatta po nai'nùk wuttà tùwùk tak tùnalà woton yepose pen màlà. 16Molopai kàiyik tù'mà yau nai'nùk wennappo tùwùk tak tùpon yepose pen.

17“Molopai àsà pe kulu iwechi màlà monok ton pona molopai manak pokon kon imunkà pona màlà yattai. 18Iko yattai sàlà wekkupù tukaik àpùlematàk kon Kaatù pàk! 19Wettalumattàntok wechi màlà màlà yattai àsà pe kulu wettalumattà'nàppà wapiya sàlà wolù yau yentai, molopai iwekkuttukka pen màlà walàma.

20“Tùse Itepulu uya wettalumattàntok weyu kussak man tukke pùla lùwiwa. Ikussak ya pùla iwechi yau, ànù'là wepùikattàppù pen sàlà eppaino. Tùse mùkyamlo tùnanùmùssan pàkànsau pata weyu yamùk kupùppù ya màlà tukke pùla.

21“Màlà yattai Ànù'là uya, ‘Masa yenkà, Christ pùsàlà,’ wapùla tùulon uya, ‘Masa yenkà, mailà man!’ te yau, ailon kùkatàu ipàk. 22Masapùla Christ pe tukaik molopai Kaatù Maimu yenpoikannan pe tukaik tùusenakasan ailon ton pen uyàpù màlà, molopai yentok ipàkàlà woton molopai eke ton enumenkannan kupù tok uya màlà. Ikupù tùuya'nokon yau Kaatù nanùmùssan yennaka tok uya màlà tok yennaka tùuya'nokon pe iwechi yau.

23“Enpen ettàk kon! Tamù'nawolon tekamapàssaik iwekkupù wapiya,” teppù Jesus uya.

Kàiyik Mumu Uyàttok

(Matthew 24:29-31; Luke 21:25-28)

24“Màlà yattai wettalumattàntok tùpo

‘Wei wewalumamù màlà molopai kapùu ulenpamù pen màlà.

25Chilùkà yamùk wessoloka màlà kak poi molopai kak meluntàlù utalo'ma màlà.’ {ISA 13:10; 34:4}

26“Màlà yattai Kàiyik Mumu usenpoika màlà katupluk yau. Iyàpù eke pe tùmeluntàlù ke molopai takkwayi yau. 27Tiyinchelùyi yamùk yeunoko

ya màlà i'nailà là non yawàlà Kaatù ponalok kon kappon yamùk pili'che tamù'nawolon pata yamùk yapai, wei wepakka motapai wei wewomù motak,” teppù Jesus uya tok pàk.

Usenupantok Fig Yek Pàk

(Matthew 24:32-35; Luke 21:29-33)

²⁸“Fig yek pàk esenupatàk kon. Ipanta waleta yau wàppànàsak watta-tok yattai pe iwena ittunnan amyamlo. ²⁹Màlàpàk sàlà yamùk wekkupù yene auya'nokon yau, ittu auya'nokon màlà pata weyu wechi mei pùla, iwepyattà winàkàik. ³⁰Ailon kulu sàlà, tamù'nawàlà sàlà yamùk wekkupù màlà nemassai'nannùk kappon yamùk welikù tamù'nawàlà wapiya. ³¹Kak molopai non tawon waliwomù màlà, tùse Umaimu pùla là iwena pen màlà,” teppù Jesus uya tok pàk.

Pata Weyu Uchittu Pùla Iwettok

(Matthew 24:36-44)

³²“Tùse ànù'là uya màlà yamùk wekkupù weyu ittu pùla iwechi màlà, inchelù yamùk là epùn pon kon uya. Wapùla Kaatù Mumu là uya ittu pùla iwechi màlà. Tùse Ukàipùnù neken uya ittu màlà. ³³Enpen ettàk [molopai àpùlematàk] masapùla yà'là yattai là màlà weyu uyàpù ittu auya'nokon pùla iwechi màlà. ³⁴Sàlà wechi màlà kàyik utà mei te'matawà kasa. Tùpata nàmà tùuya yau tùpoitolù ton nàmà ya màlà imainanpannan pe. Tok lepa ya tok wotokoyi ke. Molopai manatta yesak pàk, ‘Enpen mechiik,’ te ya. ³⁵Enpen uchi ettàk kon, masapùla ittu auya'nokon pùla tapùì yesak uyàpù màlà. Ko'manpe wapùla anomlak, wapùla kali'cho tàwù yattai, wapùla ko'làma là. ³⁶Tewinanpa asse'ne iyàssak yau, ewe'nùnsak kon yepotak. ³⁷Tekamayai'nùk àpàkù'nokon, yekama uya nàlà màlà tamù'nawolon kon pàk, ‘Enpen ettàk kon!’ te uya,” teppù Jesus uya tok pàk.

Jesus Kalaipaima Bethany Po

(Matthew 26:1-13; Luke 22:1-2; John 11:45—12:8)

14 ¹Asa'là neken wei wechippù màlà Entaka'nàppà yattai molopai iwapuluwetasak pen pùlomù pusak pàk Uta'lettàntok weyu wapiya. Paatele yamùk yepulu ton molopai Law pàk enupannan wechippù Jesus ya'chitok tùuya'nokon ittui'che amak yai, iwàtoppe tùuya'nokon.

²“Uta'lettàntok yattai pùla ya'chi màlà, masapùla kappon yamùk wessalattà nen epanta'mase,” teppù tok uya.

³Jesus wechippù màlà Simon àsà kulu ipippà yùwùk tau Bethany po. Tùuta'lettà pàk iwechi tùse nossan uyàpùppù ten tanùkkai'no appoi'nan awai'nan kalapa yesak pe, epekke esuken nard tetok konekasak. Iten ikkwatùppù ya molopai kalapa ikkwamùppù ya Jesus ippai pona.

⁴Tùulon kon kappon yamùk wechippù molo tùusàulàma kon pàk tiyiwalà'nokon. “Yà'là peichi iwechi pàk appoi'nàn awai'nàn kalapa mattanùpù ya màlà? ⁵Sàlà kalapa chilanmappù lànen sàlà eppaino 300 pe kaichalà chilùpa pun, molopai pùlayatta tùtoppe entuppa'no kon piyak,” tukaik. Molopai tok uya yàulàmappù àsà pe.

⁶Tùse Jesus uya, “Tàwà tiyiwalà nechii. Yà'là pe iwechi pàk yaimelunpa auya'nokon màlà? Wakù kussak ya nai'nùk uwinàkàik ⁷Masapùla apyau'nokon entuppa'no kon wechi màlà tàwàlàlà. Molopai yà'là yattai là mùkyamlo yek-kwa ànpùikattàpai ewechi kon yau ikupù auya'nokon màlà. Tùse tàwàlàlà apyau'nokon wechi pen màlà. ⁸Pùsàlà nossan uya wakù tunkupù kussak màlà. Ukalapaimasak ya màlà upun koneka pe uwu'nattà wapiya. ⁹Ailon kulu sàlà, mailàlà wakù itekale usekama sàlà wolù yawàlà yau, inkupùppù nàlà usekama màlà. Màlà pàkàlà kappon yamùk usenumenka màlà nossan pàk,” teppù.

¹⁰Judas Iscariot, 12 pan kon Jesus nenupa ton tonpa, utàppù Paatele yamùk yennài nan piyak tok yemyak Jesus tùtoppe tùuya.

¹¹Iichelupa yetasak tùuya'nokon yau, tok utauchinpappù màlà, pùlayatta ke ilepa tùuya'nokon teppù tok uya. Màlà motapai Jesus tùtok tùuya tok yemyak yattai woton yenei'che iwechippù.

Jesus Uta'lettà Tùnenupa Ton Pokonpe

(Matthew 26:17-25; Luke 22:7-14, 21-23; John 13:21-30)

¹²Màlàyau wapiyalok wei yattai Uta'lettàntok Iwapuluwetasak pen pùlomù pusak pàk, kaalinilu munkà yamùk wàsak tùuya'nokon tùwessek kon kasa, Entaka'nàppà yattai Uta'lettàntok yattaino pe yau, Jesus nenupa ton uya yekamappoppù, “T'nai yailà ina utà i'che messan Entaka'nàppà yattaino Uta'lettàntok konekaik àponalok pe?” tukaik.

¹³Màlàyau Jesus uya asa'là tùnenupa ton yeunokoppù molopai tok pàk, “Itàtək kon pata yak. Kàyik uya tuna yalà wai yau uya eyepolo kon màlà. Ya'là mùtàtàik. ¹⁴I'nailàlà iwewomù yau tapùu yesak pàk, ‘T'nai màlà upatassek, uta'lettà toppe unenupa ton pokonpe?’ nùkai ina yenupanài mùkatàik. ¹⁵Molopai eke kawonpan patassek yekama ya màlà ikonekasak, màlà motau kùponalok kon pe kùyali mùkonekatàik,” teppù ya.

¹⁶Inenupa ton utàppù pata yak. Molopai tok uya yepoloppù Jesus uya yekamappù tùpàkù'nokon kasa. Molopai tok uya kùyali konekappù Entaka'nàppà yattaino pe.

¹⁷Ko'manpe kulu iwenasak yau, Jesus uyàpùppù 12 pan kon tùnenupa ton pokonpe. ¹⁸Màlàyau tùuta'lettà kon yau, Jesus uya, “Ailon kulu sàlà, tewinan nà uya utùlù màlà uwàtoppe. Upokonpe là nùta'lettàyai'nùk, mùkkàlà uya,” teppù.

¹⁹Tok usewankono'masak wechippù molopai esse'mappù pàk tok uya yekamappoppù, “Iulà na' tàwà?” tukaik.

²⁰Jesus uya tok yeikuppù, “Mùkkàlà mùkkàlà tùyu ki'chai'nùk pùsau yak upokonpe.

²¹“Màlàpàk Kàyik Mumu utà màlà tùwelittok yak itekale yau Kaatù Maimu yau iwe'menukasak tùpàk kasa. Tùse àsà pe kulu iwechi màlà mùkkàlà Kàyik Mumu yeimipponàippù kàyik pona. Wakù pe iwechippù eppaino mùkkàlà wentusak pùla iwechi yau,” teppù.

Itepulu Jesus Uta'lettàntok

(Matthew 26:26-30; Luke 22:15-20; 1 Corinthians 11:23-25)

²²Tùuta'lettà kon yau, Jesus uya pùlomù pusak yanùmùppù molopai tenki teppù ya Kaatù pàk, màlàyau ipilipàtùppù ya molopai itùlùppù ya tok yemyak. “Yanùntàk molopai inattàk kon, sàlà màlà upun,” teppù ya tok pàk. ²³Molopai pùsau yanùmùppù ya tenki teppù ya Kaatù pàk tok yemyak itùlùppù ya, màlàyau tamù'nawolon kon uya inchippù.

²⁴Jesus uya tok pàk, “Sàlà màlà umùnù iwekkwansak tukkan kon ponelok pe. Umùnù, [emennak] Kaatù uya ikupù tùuya tetok yekama-nài,” teppù.

²⁵“Ailon kulu sàlà. Sàlà wain inchi tu'ma uya pen màlà. Emennak pe inchi uya Kaatù wettok itepulu pe yau ponala,” teppù Jesus uya tok pàk.

²⁶Màlàyau yapulàtok yelenpa tùpo'nokon, tok utàppù Olive Tùpù pona.

“Unùttu Pen Mùkkàlà” Tetok

(Matthew 26:31-35; Luke 22:31-34; John 13:36-38)

²⁷Màlàyau Jesus uya tok pàk, “Tamù'nawàlà ewepe kon màlà molopai unàmà auya'nokon iwe'menukasak Kaatù Maimu yau, ‘Kaalini lu yamùk yesak wànà màlà, molopai kaalini lu yamùk wetta'nùpù màlà,’ tawon kasa,” teppù. {ZEC 14:7}

²⁸“Tùse uwuluukasak nulà tùpo, utà màlà awapiya'nokon Galilee pona,” teppù. ²⁹Peter uya Jesus yeikuppù, “Tamù'nawolon kon uya ànàmà tùse iulà uya ànàmà pen màlà,” tukaik. ³⁰Màlàyau Jesus uya Peter pàk, “Ailon kulu sàlà, sàlà yewalupàyi tau asak itek kwa kali'cho tàwù wapiya, àsolùwau itek kwa, ‘Unùttu pen mùkkàlà,’ te auya màlà upàk,” teppù. ³¹Tùse Peter uya meluntà pe, “Tok uya là uwànà àpokonpe yau, ‘Unùttu pen mùkkàlà,’ te uya pen,” teppù. Molopai tamù'nawàlà tok uya wateppù.

Jesus Wàpùlema Gethsemane Itesek Umà Yau

(Matthew 26:36-46; Luke 22:39-46)

³²Tok utàppù Gethsemane itesek pata yak. Màlàyau Jesus uya tùnenupa ton pàk, “Sàlà motau eleutatàk kon wàpùlema tùse,” teppù. ³³Peter, James molopai John tawonnan yalàppù ya ta'là. Ipla iitaimelunpappù molopai

i'napailà kulu iichewankono'matok wessa'molùkasak wechippù itewan yau. ³⁴Màlàyau tok pàk, “Uyakkwalù sa' nùsewankono'mayan, uyelikka ya kasa kulu lànen! Talà ettàk kon molopai enpen mettàik,” teppù ya. ³⁵Màlàyau iitàppù mei lùlwa, molopai iwepeimappù non pona molopai iwàpùlemappù màlà. Iwekkupù yau, tàwà tùwettalumattàtok utà toppe tiwinàpai. ³⁶Màlàyau iwàpùlemappù, “Abba, Ukàippùnù, tamù'nawolon kuttok auya yapàikketù molo man. Sàlà kok yamakà uwinàpai. Walà tùse i'che wettok pen tùse i'che làkku ewettok,” tukaik ³⁷Iwennappoppù tùnenupa ton piyak, molopai tok we'nùnsak yepoloppù ya. Màlàyau Peter pàk, “Simon, ewe'nùnsak na' màlà? 1 hour lùkkwà là na' enpen ewechi pùla nai?” teppù ya. ³⁸“Enpen ekkà molopai àpùlemakà amùipantok yak ewettùlù tukaik. Ayakkwalù ànkuppai man, tùse àpun attu'mùla man,” teppù ya ipàk.

³⁹Molopai iità tukkappù àpùlemaik. Màlà lùppù pe iwàpùlemappù. ⁴⁰Màlàyau iwennappoppù tukka tùnenupa ton piyak molopai tok we'nùntukkasak yepoloppù ya. Ipla kulu e'molonùk pe tok wechippù. Màlàyau yà'là tukaik imaimu yeittok tùuya'nokon ittu tok uya pùla iwechippù.

⁴¹Icholùwano itekkwa pe tu'ma iyàpùppù. Màlàyau tok pàk. “Mewe'nùnyatàu lùppùichi? Molopai na' màlàkkassatàu? Eichilà man, iweyu uyàssak man! Kàyik Mumu tùsak man àli ton yemyak. ⁴²E'wuluukatàk kon. Utàn'nokon sàlà. Yentàk utùnàippù mei pùla man!” teppù Jesus uya.

Jesus Ya'chitok

(Matthew 26:47-56; Luke 22:47-53; John 18:3-12)

⁴³Màlàyau Jesus uselupa lùppù tùse, 12 pan kon inenupa ton tonpa Judas uyàpùppù. Tukkan kon wechippù ya'là kasupala yesak pe'ne molopai taitek yamùk itemyau. Paatele yamùk yepulu ton molopai Law pàk enupannan molopai eke ton uya tok yeunossak. ⁴⁴Yentok ipàkàlà woton yekamakassak kappon yamùk pàk Judas uya wechippù, “Kàyik unùkisma mùkkàlà i'che ewettok kon. Ma'chitàik molopai matàik,” teppù ya.

⁴⁵Molopai tùuyàssak yau, Judas utàppù Jesus piyak asse'ne. Màlàyau, “Ti'cha,” teppù ya, molopai kismappù ya. ⁴⁶Màlàyau Jesus ya'chippù tok uya. ⁴⁷Tùse mùkyamlo satik pe tùwessan tonpa uya tùkasupalayi mukkappù, màlàyau eke kulu Kaatù yùwùk tau tùwe'wotokomasan yennài yapyoto pana yattàkapùppù ya. ⁴⁸Màlàyau Jesus uya tok pàk, “Uya'chiche na' àuyàssak kon màlà kasupala yamùk molopai taitek yamùk yesak pe'ne, amak ya'chise utàn kasa là? ⁴⁹Wei kaichalà apyau'nokon wechippù Kaatù yùwùk tau eyenupa kon pàk, tùse uya'chi auya'nokon pùn. Tùse sàlà wekkupùppù màlà Kaatù Maimu we'menukasak nai'nùk

kasa,” teppù Jesus uya. ⁵⁰Màlâyau tamù'nawàlà tok uya inàmàppù molopai tok wepeppù.

⁵¹Umoine utàppù Jesus ya'là ipon pùla tùse iwe'wontàsak linen ke neken. Màlâyau umoine ya'chi'che tok wechippù, ⁵²tùse iwepeppù ipon pùla pon pùkkù lùppù tùnànse tok yemyau.

Jesus Wechi Jew Yamùk Yepulu Ton Yemlotopo

(Matthew 26:57-68; Luke 22:54-55, 63-71; John 18:13-14, 19-24)

⁵³Màlâyau tok uya Jesus yalàppù, eke kulu Paatele yamùk yepulu piyak. Tamù'nawàlà paatele yamùk yennài nan molopai Eke ton molopai Law pàk enupannan wepili'chak wechippù molo. ⁵⁴Peter uya iwenaimappù mei, eke kulu paatele yamùk yepulu yùwùk pùloloì pona. Màlâyau chichiu pe iwechippù a'chinnan piyau, apok piyau tùwa'no pàk. ⁵⁵Màlâyau eke ton paatele yamùk yepulu molopai tamù'nawàlà Jew yamùk Yepulu ton uya ikasa pùla Jesus wettok iwappù iwàtoppe, tùse tok uya yepolo pùla iwechippù. ⁵⁶Màlàpàk tukkan kon uya Jesus kaseipappù, tùse ekkaichalà pùla tok uselupatok ipàk wechippù.

⁵⁷Màlâyau tùulon kon we'wuluukappù molopai kasei pe tok uselupappù Jesus winàkàik. ⁵⁸“Ina netatai, ‘Sàlà Kaatù yùwùk mattanùpù uya màlà kappon yamùk nùkonekappù, molopai àsolùwau wei tùpo tùulon yamù uya màlà kappon yamùk nùkonekappù pe pùla!’” tukaik. ⁵⁹Watesak lànèn tok uya tùse ekkaichalà pùla tok uselupatok wechippù.

⁶⁰Màlâyau eke kulu paatele yamùk yepulu wà'mùssakkappù kappon yamùk yemlotopo, Jesus yekamappose, “Yeittok auya ike pùla na' ewechi màlà? Yà'là walai ken sàlà tamù'nawolon pàk pùsamo kappon yamùk uselupa nai'nùk ewinàkàik?” tukaik. ⁶¹Tùse Jesus wechippù eppana imaimu yeikuppù ya pen. Molopai eke kulu paatele yamùk yepulu uya yekamappo tukkappù, “Christ na' àmàlà Kaatù tapulàsen Mumu?” tukaik. ⁶²Jesus uya imaimu yeikuppù, “Iulà mùkkàlà, molopai Kàyik Mumu wechi màlà chichiu pe yene auya'nokon tùmèluntàlù kenan Apàikkek piyau kamik pen winà. Molopai iyàpù yene nàlà auya'nokon màlà epùn poi katupluk yau,” tukaik. ⁶³Màlâyau eke kulu paatele yamùk yepulu uya tùpon kalakappù, molopai, “Yà'là peichi iwechi pàk iwinàkàik tùuselupasan woton kon i'che kulu we'nà sàlà?” teppù ya. ⁶⁴“Metayatàik Kaatù winàkàik iichelupa àli pe tùwe'namaik pùla. Yà'là tukaik mesenumenkayatàu?” tukaik tok yekamappoppù ya. Tamùkke nen uchi “Iwànà,” teppù tok uya. Masapùla wa iichelupasak pàk.

⁶⁵Màlâyau tùulon kon wessa'molùkappù ipona tùwetattapàtù kon pàk, molopai tok uya itenpata waputtàppù pon pùkkù lùppù ke molopai tok uya iwàpàtùppù temyatù kon ke. “Ànùk ken àwànài? Yenpoikakà!” teppù tok uya ipàk. Molopai a'chinnan uya yalàppù molopai tok uya iwàpàtùppù.

“Unùttu Pen Mùkkàlà” Tetok Peter Uya

(*Matthew 26:69-75; Luke 22:56-62; John 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶Peter wechi lùppù kawonpan yo'non pùloloji po tuse uli'chan uyà-pùppù eke kulu paatele yamùk yepulu yapyoto tonpa. ⁶⁷Màlàyau Peter wa'no yeneppù ya molopai itenupàkà iwechippù, molopai “Àmàlà nàlà ku mùkkàlà Jesus Nazareth poino ya'lon nùppù,” teppù ya. ⁶⁸Tùse “Kane, ittunài pen iulà, yà'là pàk là euselupa ittu uya pùla man,” teppù Peter uya. Màlàyau iwepakkappù. [Màlà yattai là kali'cho tàwùppù.] ⁶⁹Uli'chan uya yentukkappù, molopai, “Pùsàlà mùkkàlà tok tonpa,” teppù ya molonkonnà kappon yamùk pàk. ⁷⁰“Ailon pen màlà,” teppù tu'ma Peter uya. Màlàyau mala là tupo molonkonnà uya tu'ma Peter pàk, “Ailon kulu tok tonpa àmàlà, masapùla Galilee pon àmàlà,” teppù. ⁷¹Màlàyau Peter uselupappù tùmuyintaik, “Tàwà pa'nù'nàtok upo nechii ailon pe yekama uya pùla iwechi yau. Ailon sàlà pùsàlà ittu uya pùla man meselupayatà'nùk ipàk!” tukaik. ⁷²Màlàyau màlà yattai kulu kali'cho tàwùppù yakon itek kwa pe. Peter uya nen uchi Jesus uya, “Asak itek kwa kali'cho tàwù wapiya, ‘Unùttu pen mùkkàlà,’ te auya màlà àsolùwau itek kwa,” teppù Jesus uya tùpàk ittuppù. Màlàyau tenumenkaik ikalawùppù.

Jesus Wechi Pilate Yemlotopo

(*Matthew 27:1-2, 11-14; Luke 23:1-5; John 18:28-38*)

15 ¹Ko'làma kulu paatele yamùk yepulu ton, eke ton, Law pàk enu-pannan, molopai tamù'nawàlà Jew yamùk konsùlùyi pokonpe tok wepilipùppù eselupaik yà'là pe là Jesus kuttok tùuya'nokon pàk. Jesus yaulonpàtùppù tok uya molopai tok uya yalàppù Pilate piyak. ²Molopai Pilate uya yekamappoppù, “Àmàlà na' mùkkàlà Jew yamùk Kinù?” tukaik. Jesus uya yeikuppù, “Wamùkayaik làkku,” tukaik. ³Paatele yamùk yennài nan uya tukke àli ton ku'nài pe yekamappù. ⁴Màlàyau Pilate uya yekamappo tukkappù, “Yeittok na' auya ike pùla nai? Masa yenkà tukke àli ton pe tok uselupa àpàk,” tukaik. ⁵Tùse Jesus uya yeikuppù pen, màlàpàk Pilate usenumenkappù.

“Tàwà Nelikù” Tetok Jesus Pàk

(*Matthew 27:15-26; Luke 23:13-25; John 18:39—19:16*)

⁶Entaka'nàppà yattai Uta'lettàntok yattai'ne, ànù'llà nonkanài pe Pilate wechippù màlà patiki'chi tapai, kappon yamùk uya i'che tùwettok kon yennasak tùpàk yau. ⁷Molo iwechippù màlà kàyik Barabbas itesek patiki'chi tau tùulon kon kùlotta pata yesak winàkàik tùwepanta'maik kappon wànàippù. ⁸Màlàyau tùwepili'chak kon yau kappon yamùk uya Pilate yekamappoppù sàlà yek kwa tunkussek kuttotpe ya tùponalok kon

pe. ⁹Màlàyau tok maimu yeikuppù ya, “Jew yamùk kinù na' nonka uya i'che messatàu àponalok kon pe?” tukaik. ¹⁰Ittuppù ya là màlà paatele yamùk yennài nan uya Jesus tùsak tùpyak, masapùla ipàk tükùlùmàlu kon pàk. ¹¹Tùse paatele yamùk yennài nan uya kappon yamùk yaime-lunpappù Pilate uya Barabbas làkku nonka toppe tùponalok kon pe. ¹²Pilate uya tok yekamappo tukkappù, “Yà'là kasa ken uchi pùsàlà kupù uya Jew yamùk kinù tetok auya'nokon?” tukaik. ¹³Màlàyau tok wentaime tukkappù, “Pulusuk pona ipukapàttàk!” tukaik. ¹⁴Màlàyau Pilate uya tok yekamappoppù, “Yà'là wenai nan, yà'là ken uchi àli kussak ya nai?” tukaik. Tùse eke pe lùwiwa tok wentaimeppù, “Pulusuk pona ipukapàttàk!” tukaik. ¹⁵Pilate wechippù kappon yamùk anauchinpapai wa iwechi pàk, Barabbas nonkappù ya tok ponalok pe. Jesus ippoppàssak tùpo itùlùppù ya ipukapàttoppe pulusuk pona.

Soicha Yamùk Uya Jesus Mottùnpatok

(Matthew 27:27-31; John 19:2-3)

¹⁶Màlàyau soicha yamùk uya Jesus yalàppù Kopùna yùwùk lùmà pùloloì pona, màlàyau tok uya tamù'nawàlà soicha yamùk kà'mappù tùpyakù'nokon. ¹⁷Tok uya Jesus pontàppù pon tùtalilen yak, molopai àmà'nà tei'meik tok uya yalùkottàppù. ¹⁸Màlàyau tok uya Jesus pàk, “Tachin pe emakkà, Jew yamùk Kinù,” teppù. ¹⁹Màlàyau tok uya ippai yai iwàpàtùppù yei ke, molopai tok wetattapàtùppù ipona, molopai tùwessekunkaik tok wepeimappù itemlotopo yapulà tùuya'nokon pe tukaik. ²⁰Imottùnpakapù tùpo iponkappù tok uya pon tùtalilen yapai, molopai ipon yak nen uchi tok uya ipontàppù. Màlàyau tok uya yalàppù pulusuk pona ipukapàsse.

Jesus Pukapàttok Pulusuk Pona

(Matthew 27:32-44; Luke 23:26-43; John 19:17-27)

²¹Màlàyau Simon itesek kàyik yepoloppù tok uya asantau, iyàpù màlà pata yak. Màlàyau soicha yamùk uya yapyontàppù teka'nonkaik pulusuk yatoppe ya. Simon wechippù màlà Cyrene poino pe, Alexander molopai Rufus tawonnan kàipùnù. ²²Jesus yalàppù nen uchi tok uya màlà Golgotha itesek pata yak. “Puppà yàppù patassek” te pe iwechi. ²³Molo myrrh ke yoi'masak wain ke tok wechippù iwoppai'che. Tùse Jesus uya inchippù pen. ²⁴Tok uya ipukapàtùppù pulusuk pona. Molopai tàk yamùk lùkkwà tenu'mapàsse tok wenkaluppù ànù'là uya i'nai yekkwà ipon nùppù yanùmù ittutok tùuya'nokon ipàkàlà pe. ²⁵Ko'làma 9:00 yawà tùse tok uya pulusuk pona ipukapàssak wechippù màlà. ²⁶Màlàyau iwàtok iwenai menukasak wechippù ippai yepoi pulusuk pàk, “Jew yamùk Kinù,” tukaik. ²⁷Molopai nàlà asa'là amak ton nùssan pukapàtùppù tok

uya pulusuk yamùk pona, Jesus piyau sàwinà'ne. [28 Sàlà wekkupùppù màlà pena Jesus pàk Kaatù Maimu yau iwe'menukasak lùppù. “Tok uya yeneppù àli ku'nàì nan tonpa pe iwechi,” tawon kasa.] {ISA 53:12}

29 Yawàlà tütàsan kappon yamùk uya imottùnpappù, tùppai kon sùkùsùkùmai'ma, “Àmàlà lùk uchi, ‘Kaatù yùwùk ya'wokanài molopai àso-lùwau wei neken yamù auya,’” teppù tok uya. 30 “Epùikattàkàichi eyiwalà, àwuttàkà màlà pulusuk poi!” teppù tok uya ipàk. 31 Molopai paatele yamùk yepulu ton molopai Law pàk enupannan uya màlà walàma imottùnpappù tiyiwalà'nokon, “Tùulon kon pùikattànài lùkkan màtà, tùse nen uchi tiyiwalà iwepùikattà pùla iwechi! 32 Masa yenpai'nokon Christ, Israel Kinù wuttà pulusuk poi, molopai ailon tetoppe'nokon ipàk!” teppù tok uya. Mùkyamlo amak ton nùssan Jesus talumattà tonpa yamùk uya nàlà imottùnpappù.

Jesus Welittok

(Matthew 27:45-56; Luke 23:44-49; John 19:28-30)

33 Molopai inakattapailà wei wenasak 12:00 yattai yau, tamù'nawàlà pata wewalumamùppù 3:00 ponalà. 34 Màlà yattai Jesus wentaimeppù eke pe, “Eloi, Eloi, lama sabachthani? Ukàippùnù, Ukàippùnù, yà'là pe iwechi pàk unonkasak auya màlà?” te ya pe iwechi. {PSA 22:1} 35 Màlàyau mùkyamlo ipyau tùwessan uya yetasak tùuya'nokon yau, “Masa yetatàk kon, Elijah kà'ma ya,” teppù. 36 Màlàyau tewin nà kappon utàppù aitun pe kàtàkkwak ki'che so'li kulu wain kak, kusan kulak walai pàk itùlùppù ya molopai Jesus lepai'che iwechippù ike. Màlàyau “Masa ewaik pe Elijah uyàpù imokkase pulusuk poi yenpai'nokon!” teppù tok uya. 37 Màlàyau eke pe iwentaimèppù molopai iwelikùppù.

38 Molopai awenek i'chinnùmà pon pùkkù lùppù Kaatù yùwùk tau iwakkà'nài wessala'moppù kau winàpai non tepose. 39 Màlàyau soicha yamùk yepulu satik pe iwessak lùppù itemlotopo uya iwentaimè yetappù molopai yà'là kasa là iwechi iwelikù yau yeneppù ya “Ewaik, ailon pe kulu Kaatù Mumu pe pùsàlà wechi pe man,” teppù ya. 40 Tùulon kon nossan yamùk wechippù molo mei lùiwa echii'ma yene pàk tùwessan. Tok kùlottau màlà Mary wechippù pata Magdala pon. Mary, James muleiwa molopai Joseph tawonnan yan wechippù molo molopai Salome wechippù molo. 41 Pùsamlo wechippù màlà Jesus ya'là iwessak kon nùssan pe, imainanpannan nùssan pe Galilee po. Molopai tukke tùulon kon nossan yamùk Jerusalem pona iyàssak kon wechippù nàlà molo.

Jesus Wu'nattàtok

(Matthew 27:57-61; Luke 23:50-56; John 19:38-42)

42 Wekonekantok yattai pe iwechippù wàlàkka'nàtok weyu wapiya. Ko'manpe iwena tùse, 43 Joseph, Arimathea pon utàppù tùwe'namaik pùla

Pilate piyak Jesus yàkàpù yennase. Tùnamasen Jew yamùk yepulu tonpa pe iwechippù màlà molopai Kaatù wettok Itepulu pe weyu yenei'che tùwessen pe. ⁴⁴Màlàyau Pilate usenumenkappù kulu asse'ne Jesus weli'chak yeta tùuya pàk, soicha yamùk yepulu kà'mappù ya yà'là yattai'ne là iwelikùppù yekamappo toppe tùuya. ⁴⁵Màlàyau soicha yamùk yepulu uya, iwelikkassak yekamasak yau, Pilate uya Joseph yemyak Jesus yàkàpù tülùppù. ⁴⁶Joseph uya kuyalikku linen ye'mappù. Ekek mukkappù ya pulusuk poi, molopai iwontàppù ya linen ke. Uluwaik yak itülùppù ya tàk yakasak yak. Molopai eke tàk pelenkappù ya yakkoloyi pe. ⁴⁷Mary Magdala pon, molopai Mary, Joses yan uya tok uya Jesus yàkàpù nonka yeneppù.

Jesus Wuluukatok

(Matthew 28:1-8; Luke 24:1-12; John 20:1-10)

16 ¹Jew yamùk Wàlàkkapù weyu usentakasak yau, Magdala pon Mary molopai Salome molopai Mary James yan tawonnan uya appoi'nan kalapa ye'mappù, Jesus yàkàpù kalapaimaik tùutà tok kon pe. ²Màlàyau Suntayakka yattai ko'làma kulu wei wepakka pe, tok utàppù uluwaik motak. ³Asantawàlà tùutài'ma'nokon, “Ànùk uya ken tàk pelenka uluwaik mùlatta poi?” teppù tok uya tùuyiwalà'nokon. ⁴Màlàyau yene tùuya'nokon yau, tàk pelenkakassak yeneppù tok uya. Eke pe kulu tàk wechippù. ⁵Uluwaik yak tùwewonsak kon yau, tok uya umoine kàyik yeneppù aimu'nan kusan pon yau chichiu pe kamik pen winà. Tok wettalipappù kulu màlà. ⁶Màlàyau tok pàk, “Kettalipatàu, Jesus Nazareth pon iwa auya'nokon màlà, ipukapàssak lùppù pulusuk pona. Ipla man talà. Iwe'wuluukappù man. Masa yentàk kon inonkappù yak lùppù,” teppù ya. ⁷“Tùse itàtək kon inenupa ton nùssan pàk yekamatantək molopai Peter pàk tukka, ‘Nùtàyān awapiya'nokon Galilee pona. Molo yene auya'nokon màlà yekamappù ya àpàkù'nokon kasa,’ mùkatàik,” teppù ya. ⁸Màlàyau tok wepakappù molopai aitun pe tok utàppù uluwaik yapai, masapùla yà'là tetok tok uya pùla tok wenasak wechippù, kùkùkù pe. Ànù'là yelupappù tok uya pen, masapùla tok usenalippappù kulu.

Penalok Mark Wenukattok

Magdala Pon Mary Piyak Jesus Usenpoikatok

(Matthew 28:9-10; John 20:11-18)

[⁹Ko'làma kulu Suntayakka yattai tùwe'wuluuka tùpo, Jesus usenpoikappù wapiya kulu Magdala pon Mary piyak, 7 kaichalon kon àli akkwalù yenpakappù tùuya lùppù yapai mùkkàlà piyak. ¹⁰Màlàyau inenupa ton nùssan pàk yekamaik iitàppù. Tùusewankono'ma kon pàk

molopai tükalawù kon pàk nàlà tok wechi yepoloppù ya.^a ¹¹Nulà iwechi yensak tùuya yekama ya tùse, ailon teppù tok uya pen.

Jesus Usenpoika Asa'lon Kon Piyak

(Luke 24:13-35)

¹²Sàlà tùpo Jesus usenpoikappù asa'lon kon piyak, tùulon pe, Jerusalem po pùla tok wechi yau. ¹³Màlàyau mùkyamlo asa'lon kon uya tùwen- napposak kon yau yekama tùse, tok uya ailon teppù pen.

Jesus Usenpoika 11 Pan Kon Piyak

(Matthew 28:16-20; Luke 24:36-49; John 20:19-23; Acts 1:6-8)

¹⁴Màlà tùpo 11 kaichalon kon tùnenupassan piyak iichenpoikappù tok uta'lettà yattai. Tok yàulàmappù ya masapùla ailon tetok tok uya pùla iwessak pàk, molopai mùkyamlo nulà tùwechi yennài nan nùssan pàk ailon te tok uya pùla iwessak pàk. Masapùla sa'man pe tok yewan wechi pàk. ¹⁵“Itàtàk kon tamù'nawolon wolù yawàlà. Wakù Itekale yekamatantàk kon tamù'nawàlà kappon yamùk pàk,” teppù ya tok pàk. ¹⁶“Ànù'là ailon tawon molopai iichenpataukasak wepùikattà màlà. Tùse ànù'là ailon tawon pen wettalumattà màlà. ¹⁷Molopai ailon tawonnan uya sàlà yamùk yentok ipàkàlà yenpoika màlà. Uyesek yau àli akkwalù yamùk yenpakka tok uya màlà. Molopai tok uselupa màlà tùpatalo'nan emennak mayin yau. ¹⁸Àkài là yanùmù tok uya màlà, molopai paichin nà inchi tok uya, tùse tok mattanùpù ya pen. Molopai tok uya e'nek ton pona temyatù kon tùlù molopai e'nek ton wenna màlà,” teppù Jesus uya tok pàk.

Jesus Yanùtok Epùn Pona

(Luke 24:50-53; Acts 1:9-11)

¹⁹Itepulu Jesus uya tùnenupa ton nùssan yelupasak tùpo, yanùmù- ppù màlà epùn pona. Màlàyau iweleutappù Kaatù yemyatù kamik pen winà. ²⁰Màlàyau inenupa ton nùssan utàppù Itekale yekamaik mailà- là. Molopai Itepulu Kaatù we'wotokomappù tok pokonpe. Molopai tok nekamappù lùppù yenpoikappù ya ailon pe iwechi yentok ipàkàlà pe tok nùkupù winà.]

^a **16:9-10** Tùulon penalok wenukattok. [⁹ Nossan yamùk utàppù màlà Peter molopai itonpa yamùk piyak molopai asse'ne tamù'nawàlà itekale tùpàkù'nokon yekamasak lùppù yekamappù tok uya tok pàk. ¹⁰ Sàlà tùpo Jesus uya wakù tùwemyakanmasen pen Itekale yeunokoppù màlà wei wepakkatok motapai wei wewontok motak tùnenupa ton nùssan yai, màlà, tàwàlàlè wepùikattàntok yekale.]